

દશવૈકલિકસૂત્ર (આચાર્ય શયંભવસૂરિ)

(૧) દુમપુષ્પિકાધ્યયન

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો;	
દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો.	૧
જહા દુમસ્સ પુફ્ફેસુ, ભમરો આવિયઈ રસં,	
ણ ય પુફ્ફં કિલામેઈ, સો અ પીણેઈ અપ્પયં.	૨
એમેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહુણો;	
વિહંગમા વ પુફ્ફેસુ, દાણભત્તેસણે રયા.	૩
વયં ચ વિત્તિં લબ્ભામો, ન ય કોઈ ઉવહમ્મઈ;	
અહાગડેસુ રીયંતે, પુફ્ફેસુ ભમરા જહા.	૪
મહુકારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા;	
નાણા પિંડરયાદંતા, તેણ વુચ્ચંતિ સાહુણોં તિ બેમિ.	૫

(૨) શ્રામણ્યપૂર્વિકાધ્યયન

કંહ નું કુજ્જા સામણાં, જો કામે ન નિવારએ;	
પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ્સ વસં ગઓ.	૧
વત્થગંધમલંકારં, ઇત્થીઓ સયણાણિ અ;	
અચ્છંદા જે ન ભુંજંતિ, ન સે ચાઈતિ વુચ્ચઈ.	૨
જે અ કંતે પિએ ભોએ, લદ્ધે વિ પિટ્ઠિઠ કુવ્વઈ;	
સાહીણે ચયઈ ભોએ, સે હુ ચાઈ તિ વુચ્ચઈ.	૩
સમાઈ પેહાઈ પરિવ્વયંતો, સિઆ મણો નિસ્સરઈ બહિદ્ધા,	
ન સા મહં નોવિ અહંપિ તીસે, ઇચ્ચેવ તાઓ વિણાઈજ્જ રાગં.	૪
આયાવયાહિ ચય સોગમલ્લં કામે કમાહી, કમિઅં ખુ દુક્ખં,	
છિંદાહિ દોસં, વિણાઈજ્જ રાગં; એવં સુહી હોહિસિ સંપરાએ.	૫
પક્ખંદે જલિઅં જોઈં ધૂમકેઉં દુરાસયં;	
નેચ્છંતિ વંતયં ભોતું, કુલે જાયા અગંધણે.	૬
ધિરત્થુ તેડજસોકામી, જો તં જીવિયકારણા;	
વંતં ઇચ્છસિ આવેઉં, સેયં તે મરણં ભવે.	૭
અહં ચ ભોગરાયસ્સ, તં ચડસિ અંધગવણિહણો;	
મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર.	૮
જઈ તં કાહિસિ ભાવં, જા જા દિચ્છસિ નારીઓ;	
વાયાવિદ્ધુવ્વ હડો, અટ્ઠિઅપ્પા ભવિસ્સસિ.	૯
તીસે સો વયણં સોચ્ચા, સંજયાઈ સુભાસિયં;	
અંકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઈઓ.	૧૦
એવં કરંતિ સંબુદ્ધા, પંડિયા પવિઅકૂખણા;	
વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસુત્તમોં તિ બેમિ.	૧૧

(૩) ક્ષુલ્લકાચારાધ્યયન

સંજમે સુટ્ઠિઅપ્પાણં, વિપ્પમુક્કાણ તાઈણં;	
તેસિમેઅમણાઈનં નિગ્ગંથાણ મહેસિણં.	૧
ઉદ્દેસિયં કીયગડં, નિયાગ મભિહડાણિ ય;	
રાઈભત્તે સિણાણે ય, ગંધમલ્લે ય વીયણે.	૨
સંનિહી ગિહિમત્તે અ, રાયપિંડે કિમિચ્છએ;	
સંવાહણા દંતપહોયણા અ, સંપુચ્છણા દેહપલોયણા અ.	૩
અટ્ઠાવએ અ નાલીએ, ઇત્તસ્સ ય ધારણટ્ઠાએ;	

તેગિચ્છં પાહણા પાએ, સમારંભં ચ જોઇણો.	૪
સિજ્જયરપિંડં ચ, આસંદીપલિઅંકએ;	
ગિહંતરનિસિજ્જા ય, ગાયસ્સુવટ્ટણાણિ ય.	૫
ગિહિણો વેઆવડિયં, જા ય અજ્જવવત્તિયા;	
તત્તાનિવ્વુડભોઇત્તં, આઉરસ્સરણાણિ અ.	૬
મૂલએ સિંગબેરે ય, ઉચ્છુખંડે અનિવ્વુડે;	
કંદે મૂલે ય સચ્ચિત્તે, ફલે બીએ ય આમએ.	૭
સોવચ્ચલે સિંધવે લોણે, રોમાલોણે ય આમએ;	
સામુદ્દે પંસુખારે ય, કાલાલોણે ય આમએ.	૮
ધૂવણે ત્તિ વમણે અ, બત્થીકમ્મ વિરેયણે;	
અંજણે દંતવણે અ, ગાયાબ્ભંગ વિભૂસણે.	૯
સવ્વમેયમણાઇઘ્ઠં, નિગ્ગંથાણ મહેસિણં;	
સંજમંભિ અ જુત્તાણં, લહુભૂયવિહારિણં.	૧૦
પંચાસવપરિણાયા, તિગુત્તા ઇસુ સંજયા;	
પંચનિગ્ગહણા ધીરા, નિગ્ગંથા ઉજ્જુદંસિણો.	૧૧
આયાવયંતિ ગિમ્હેસુ, હેમંતેસુ અવાઉડા;	
વાસાસુ પડિસંલીણા, સંજયા સુસમાહિયા.	૧૨
પરિસહ રિઉદંતા, ધૂઅમોહા જિઇંદિઆ;	
સવ્વદુક્ખપ્પહીણટ્ટઠા, પક્કમંતિ મહેસિણો.	૧૩
દુક્કરાઇં કરિત્તા ણં, દુસ્સહાઇં સહેતુ અ;	
કેઇત્થ દેવલોએસુ, કેઇ સિજ્જંતિ નીરયા.	૧૪
ખવિત્તા પુવ્વકમ્માઇં, સંજમેણ તવેણ ય;	
સિદ્ધિમગ્ગમણુપ્પત્તા, તાઇણો પરિનિવ્વુડેઠ ત્તિ બેમિ.	૧૫

(૪) ઇજ્જવણિકાધ્યયન

સુઅં મે આઉસં! તેણં ભગવયા એવ મક્ખાયાં,	
ઇહ ખલુ ઇજ્જવણિઆનામજ્જયણં સમણેણં ભગવયા;	
મહાવીરેણં કાસવેણં પવેઇઆ સુઅક્ખાયા સુપણણતા,	
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્જયણં ધમ્મપણણત્તી.	૧
કયરા ખલુ સા ઇજ્જવણિઆ નામજ્જયણં,	
સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં,	
કાસવેણં પવેઇઆ, સુઅક્ખાયા સુપણણતા;	
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્જયણં ધમ્મપણણત્તી.	૨
ઇમા ખલુ સા ઇજ્જવણિઆ નામજ્જયણં,	
સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં,	
કાસવેણં પવેઇઆ સુઅક્ખાયા સુપણણતા;	
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્જયણં ધમ્મપણણત્તી.	૩
તં જહા-પુઠ્ઠવિકાઇઆ, આઉકાઇઆ, તેઉકાઇઆ,	
વાઉકાઇઆ, વણસ્સઇકાઇઆ, તસકાઇઆ.	૪
પુઠ્ઠવી ચિત્તમંત મક્ખાયા, અણેગજ્જવા;	
પુઠ્ઠોસત્તા, અન્નત્થ સત્થપરિણાએણં.	૫
આઉ ચિત્તમંત મક્ખાયા અણેગજ્જવા;	
પુઠ્ઠોસત્તા અન્નત્થ સત્થપરિણાએણં.	૬
તેઉ ચિત્તમંત મક્ખાયા અણેગ જ્જવા;	

પુઢોસત્તા અન્નત્થ સત્થપરિણએણં. ૭

વાઉ ચિત્તમંત મકૂખાયા, અણોગજ્જવા;

પુઢોસત્તા અન્નત્થ સત્થપરિણએણં. ૮

વણાસ્સઇ ચિત્તમંત મકૂખાયા અણોગજ્જવા;

પુઢોસત્તા અન્નત્થ સત્થપરિણએણં. ૯

તં જહા-અગ્ગબીઆ, મૂલબીઆ, પોરબીઆ,

ખંધબીઆ, બીઅરુહા, સંમુચ્છિમા તણાલયા

વણાસ્સઇકાઇઆ સબીઆ, ચિત્તમંત મકૂખાયા

અણોગજ્જવા; પુઢોસત્તા અન્નત્થ સત્થપરિણએણં. ૧૦

સે જે પુણ ઇમે અણોગે બહવે તસા પાણા, તં જહા-અંડયા પોયયા જરાઉઆ રસયા સંસેઇમા સંમુચ્છિમા ઉભ્ભિઆ ઉવવાઇઆ, જેસિં કેસિં ચિ પાણાણં અભિક્કંતં પડિક્કંતં સંકુચિઅં પસારિઅં રુઅં ભંતં તસિઅં પલાઇઅં આગઈગઇવિન્નાયા જે અ કીડપયંગા, જા ય કુંથુ પિપીલિઆ, સવ્વે બેઇદિઆ, સવ્વે તેઇદિયા, સવ્વે ચઉરિંદિઆ, સવ્વે પંચિંદિઆ, સવ્વે તિરિક્ખજોણિઆ, સવ્વે નેરઇઆ, સવ્વે મણુઆ, સવ્વે દેવા, સવ્વે પાણા પરમાહમ્મિઆ, એસો ખલુ ઇટ્ટો જીવનિકાઓ તસકાઓ ત્તિ પવુચ્ચઇ (સૂત્ર૦ ૧)

ઇચ્ચેસિં ઇણહં જીવનિકાયાણં નેવ સયં દંડં સમારંભિજ્જા, નેવડન્નેહિં દંડં સમારંભાવિજ્જા, દંડ સમારંભંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ (સૂત્ર૦ ૨)

પઢમે ભંતે! મહવ્વએ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! પાણાઇવાયં પચ્ચકૂખામિ, સે સુહુમં વા, બાયરં વા, તસં વા, થાવરં વા, નેવ સયં પાણે અઇવાઇજ્જા, નેવડન્નેહિં પાણે અઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ પઢમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં (૧) (સૂત્ર૦ ૩)

અહાવરે દોચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ મુસાવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! મુસાવાયં પચ્ચકૂખામિ સે કોહા વા, લોહા વા, ભયા વા, હાસા વા, નેવ સયં મુસં વઇજ્જા નેવડન્નેહિં મુસં વાયાવિજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, દોચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં (૨) (સૂત્ર૦ ૪)

અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! અદિન્નાદાણં પચ્ચકૂખામિ, સે ગામે વા, નગરે વા, રણે વા, અપ્પં વા, બહું વા, અણું વા, થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા, અચિત્તમંતં વા, નેવ સયં અદિન્નં ગિણિહજ્જા, નેવડન્નેહિં અદિન્નં ગિણહાવિજ્જા, અદિન્નં ગિણહંતેવિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં (૩) (સૂત્ર૦ ૫)

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ મેહુણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! મેહુણં પચ્ચકૂખામિ, સે દિવ્વં વા, માણુસં વા, તિરિક્ખજોણિઅં વા, નેવ સયં મેહુણં સેવિજ્જા, નેવડન્નેહિં મેહુણં સેવાવિજ્જા, મેહુણં સેવંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ,

સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં (૪) (સૂત્ર૦ ૬)

અહાવરે પંચમે ભંતે! મહવ્વએ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં, સવ્વંભંતે! પરિગ્ગહં પચ્ચકુખામિ, સે અપ્પં વા, બહું વા, અણું વા, થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા, અચિત્તમંતં વા, નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણિજ્જા નેવડન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણહાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, પંચમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં (૫) (સૂત્ર૦ ૭)

અહાવરે છટ્ઠે ભંતે! વએ રાઇભોયણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! રાઇભોયણં પચ્ચકુખામિ, સે અસણં વા, પાણં વા, ખાઇમં વા, સાઇમં વા, નેવ સયં રાઇં ભુજિજ્જા; નેવડન્નેહિં રાઇં ભુજાવિજ્જા રાઇં ભુજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, છટ્ઠે ભંતે! વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ રાઇભોયણાઓ વેરમણં (૬) (સૂત્ર૦ ૮)

ઇચ્ચેઇયાઇં પંચમહવ્વયાઇં રાઇભોઅણવેરમણ છટ્ઠાઇં અત્તહિયટ્ઠયાએ ઉવસંપજિજ્જાણં વિહરામિ (સૂત્ર૦ ૯)

સે ભિક્કખૂ વા ભિક્કખુણી વા સંજય વિરય પડિહય પચ્ચકુખાય પાવકમ્મે દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે પુઢવિં વા, ભિત્તિં વા, સિલં વા, લેલું વા, સસરકુખં વા કાયં, સસરકુખં વા વત્થં, હત્થેણ વા, પાએણ વા, કટ્ઠેણ વા, કિલિંચેણ વા, અંગુલિઆએ વા, સિલાગએ વા, સિલાગહત્થેણ વા, ન આલિહિજ્જા ન વિલિહિજ્જા ન ઘટ્ટેજ્જા, ન ભિંદિજ્જા, અન્નં ન આલિહાવિજ્જા ન વિલિહાવિજ્જા ન ઘટ્ટાવિજ્જા, ન ભિંદાવિજ્જા, અન્નં આલિહંતં વા વિલિહંતં વા ઘટ્ટંતં વા ભિંદંતં વા ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ (૧) (સૂત્ર૦ ૧૦)

સે ભિક્કખૂ વા ભિક્કખુણી વા સંજય વિરય પડિહય પચ્ચકુખાય પાવકમ્મે દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે ઉદગં વા ઓસં વા, હિમં વા, મહિઅં વા, કરગં વા, હરતણુગં વા, સુદ્ધોદગં વા, ઉદઉલ્લં વા કાયં, ઉદઉલ્લં વા વત્થં, સસિણિહં વા કાયં, સસિણિહં વા વત્થં, ન આમુસિજ્જા ન સંકુસિજ્જા, ન આવીલિજ્જા, ન પવીલિજ્જા, ન અકુખોડિજ્જા, ન પકુખોડિજ્જા, ન આયાવિજ્જા ન પયાવિજ્જા, અન્નં ન આમુસાવિજ્જા ન સંકુસાવિજ્જા ન આવીલાવિજ્જા ન પવીલાવિજ્જા, ન અકુખોડાવિજ્જા ન પકુખોડાવિજ્જા, ન આયાવિજ્જા ન પયાવિજ્જા, અન્નં આમુસંતં વા, સંકુસંતં વા, આવીલંતં વા પવીલંતં વા, અકુખોડંતં વા પકુખોડંતં વા, આયાવંતં વા પયાવંતં વા, ન સમણુજાણામિ જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ (૨) (સૂત્ર૦ ૧૧)

સે ભિક્કખૂ વા ભિક્કખુણી વા સંજય વિરય પડિહય પચ્ચકુખાય પાવકમ્મે દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે અગણિં વા, ઇંગાલં વા, મુમ્મુરં વા અચ્ચિં વા, જાલં વા, અલાયં વા, સુદ્ધાગણિં વા, ઉક્કં વા, ન ઉંજેજ્જા ન ઘટ્ટેજ્જા, ન ભિંદેજ્જા ન ઉંજાલેજ્જા ન પજ્જાલેજ્જા ન નિવ્વાવેજ્જા, અન્નં ન ઉંજાવેજ્જા ન ઘટ્ટાવેજ્જા ન ભિંદાવેજ્જા ન ઉંજાલાવેજ્જા ન પજ્જાલાવેજ્જા ન નિવ્વાવેજ્જા, અન્નં ઉંજંતં વા ઘટ્ટંતં વા, ભિંદંતં વા, ઉંજાલંતં વા, પજ્જાલંતં વા નિવ્વાવંતં વા, ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ

કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ, નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ (૩) (સૂ૦ ૧૨)

સે ભિક્કખૂ વા ભિક્કખુણી વા, સંજય વિરય પરિહય પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે સિએણ વા, વિહુયણેણ વા, તાલિઅંટેણ વા, પત્તેણ વા, પત્ત ભંગેણ વા, સાહાએ વા, સાહાભંગેણ વા, પિહુણેણ વા, પિહુણહત્થેણ વા, ચેલેણ વા, ચેલકણેણ વા, હત્થેણ વા, મુહેણ વા, અપ્પણો વા કાયં, બાહિરં વા વિ પુગ્ગલં, ન કુમેજ્જા ન વીએજ્જા, અન્નં ન કુમાવેજ્જા ન વીઆવેજ્જા, અન્નં કુમંતં વા વીઅંતં વા ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ (૪) (સૂત્ર૦ ૧૩)

સે ભિક્કખૂ વા ભિક્કખુણી વા સંજયવિરયપરિહય-પચ્ચક્ખાયપાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે બીએસુ વા, બીઅપઇટ્ઠેસુ વા, રૂઢેસુ વા, રૂઢપઈટ્ઠેસુ વા, જાએસુ વા, જાયપઇટ્ઠેસુ વા, હરિએસુ વા, હરિઅપઇટ્ઠેસુ વા, છિન્નેસુ વા, છિન્નપઇટ્ઠેસુ વા, સચિત્તેસુ વા, સચિત્તકોલ-પડિનિસ્સિએસુ વા, ન ગચ્છેજ્જા, ન ચિટ્ઠેજ્જા, ન નિસીએજ્જા, ન તુઅટ્ઠેજ્જા, અન્નં ન ગચ્છાવેજ્જા, ન ચિટ્ઠાવેજ્જા ન નિસીઆવેજ્જા, ન તુઅટ્ઠાવેજ્જા; અન્નં ગચ્છંતં વા, ચિટ્ઠંતં વા, નિસીયંતં વા, તુયટ્ઠંતં વા, ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ (૫) (સૂત્ર૦ ૧૪)

સે ભિક્કખૂ વા ભિક્કખુણી વા સંજયવિરયપરિહય-પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે કીડં વા, પયંગં વા, કુંથું વા, પિપીલીઅં વા, હત્થંસિ વા, પાયંસિ વા, બાહુંસિ વા, ઊરુંસિ વા, ઉદરંસિ વા, સીસંસિ વા, વત્થંસિ વા, પરિગ્ગહંસિ વા, કંબલંસિ વા, પાયપુંહણંસિ વા, રયહરણંસિ વા, ગોચ્છગંસિ વા, ઉડગંસિ વા, દંડગંસિ વા, પીઢગંસિ વા, ફલગંસિ વા, સેજ્જંસિ વા, સંથારગંસિ વા, અન્નયરંસિ વા, તહપ્પગારે ઉવગરણાજાએ તઓ સંજયામેવ પરિલેહિઅ પરિલેહિઅ, પમજ્જિઅ પમજ્જિઅ, એગંતમવણેજ્જા, નો ણં સંઘાયમાવજ્જેજ્જા (૬) (સૂત્ર૦ ૧૫)

અજયં ચરમાણો ઉ, પાણભૂયાઇં હિંસઇ;

બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૧

અજયં ચિટ્ઠમાણો ઉ પાણભૂયાઇં હિંસઇ;

બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૨

અજયં આસમાણો ઉ, પાણભૂયાઇં હિંસઇ;

બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૩

અજયં સયમાણો ઉ, પાણભૂયાઇં હિંસઇ;

બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૪

અજયં ભુંજમાણો ઉ, પાણભૂયાઇં હિંસઇ;

બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૫

અજયં ભાસમાણો ઉ, પાણભૂયાઇં હિંસઇ;

બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૬

કહં ચરે? કહં ચિટ્ઠે? કહમાસે? કહં સએ?;

કહં ભુંજંતો? ભાસંતો? પાવં કમ્મં ન બંધઇ?. ૭

જયં ચરે જયં ચિટ્ઠે, જયમાસે જયં સએ;

જયં ભુંજંતો ભાસંતો, પાવં કમ્મં ન બંધઇ. ૮

સવ્વભૂયપ્પભૂઅસ્સ, સમ્મં ભૂયાઇં પાસઓ;

પિહિઆસવસ્સ દંતસ્સ, પાવં કમ્મં ન બંધઇ. ૯
 પઢમં નાણં તઓ દયા, એવં ચિટ્ઠઇ સવ્વસંજએ;
 અન્નાણી કિં કાહી? કિં, વા નાહીઇ સેઅપાવગં? ૧૦
 સોચ્ચા જાણઇ કલ્લાણં, સોચ્ચા જાણઇ પાવગં;
 ઉભયં પિ જાણઇ સોચ્ચા, જં સેઅં તં સમાયરે. ૧૧
 જો જીવે વિ ન યાણઇ, અજીવે વિ ન યાણઇ;
 જીવાજીવે અયાણંતો, કહં સો નાહીઇ સંજમં. ૧૨
 જો જીવે વિ વિયાણઇ અજીવે વિ વિયાણઇ;
 જીવાજીવે વિયાણંતો, સો હુ નાહીઇ સંજમં. ૧૩
 જયા જીવમ જીવે ય, દો વિ એએ વિયાણઇ;
 તયા ગઇં બહુવિહં, સવ્વજીવાણ જાણઇ. ૧૪
 જયા ગઇં બહુવિહં, સવ્વજીવાણ જાણઇ;
 તયા પુણં ય પાવં ય, બંધં મોક્ખં ય જાણઇ. ૧૫
 જયા પુણં ય પાવં ય, બંધં મોક્ખં ય જાણઇ;
 તયા નિવ્વિંદએ ભોએ, જે દિવ્વે જે અ માણુસે. ૧૬
 જયા નિવ્વિંદએ ભોએ, જે દિવ્વે જે અ માણુસે;
 તયા ચયઇ સંજોગં, સબ્બિંતરબાહિરં. ૧૭
 જયા ચયઇ સંજોગં, સબ્બિંતરબાહિરં;
 તયા મુંડે ભવિત્તાણં, પવ્વઇએ અણગારિઅં. ૧૮
 જયા મુંડે ભવિત્તાણં, પવ્વઇએ અણગારિઅં;
 તયા સંવરમુક્કિટ્ઠં, ધમ્મં ફાસે અણુતરં. ૧૯
 જયા સંવરમુક્કિટ્ઠં, ધમ્મં ફાસે અણુતરં;
 તયા ધુણઇ કમ્મરયં, અબોહિકલુસં કડં. ૨૦
 જયા ધુણઇ કમ્મરયં, અબોહિકલુસં કડં;
 તયા સવ્વત્તગં નાણં, દંસણં ચાભિગચ્છઇ. ૨૧
 જયા સવ્વત્તગં નાણં, દંસણં ચાભિગચ્છઇ;
 તયા લોગમલોગં ય, જિણો જાણઇ કેવલી. ૨૨
 જયા લોગમલોગં ય, જિણો જાણઇ કેવલી;
 તયા જોગે નિરું ભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઇ. ૨૩
 જયા જોગે નિરુંભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઇ;
 તયા કમ્મં ખવિત્તાણં, સિદ્ધિં ગચ્છઇ નીરઓ. ૨૪
 જયા કમ્મં ખવિત્તાણં, સિદ્ધિં ગચ્છઇ નીરઓ;
 તયા લોગમત્થયત્થો, સિદ્ધો હવઇ સાસઓ. ૨૫
 સુહસાયગસ્સ સમણસ્સ, સાયાઉલગસ્સ નિગામસા ઇસ્સ;
 ઉચ્છોલણાપહોઅસ્સ, દુલ્લહા સુગઇ તારિસગસ્સ. ૨૬
 તવોગુણપહાણસ્સ, ઉજ્જુમઇ ખંતિસંજમરયસ્સ;
 પરીસહે જિણંતસ્સ, સુલહા સુગઇ તારિસગસ્સ. ૨૭
 પચ્છા વિ તે પયાયા, ખિપ્પં ગચ્છંતિ અમરભવણાઇં;
 જેસિં પિઓ તવો સંજમો અ, ખંતી અ બંભચેરં ય. ૨૮
 ઇચ્ચેઅં ઇજ્જવણિઅં, સમ્મદિટ્ઠી સયા જએ;
 દુલ્લહં લહિત્તુ સામણં, કમ્મુણા ન વિરાહેજ્જાસિં તિ બેમિ.

(પ) પિણ્ડેષણાધ્યયન (પ્રથમ ઉદ્દેશઃ)

સંપત્તે ભિક્ષુકાલંમિ, અસંભંતો અમુચ્છિઓ;

ઇમેણ કમ્મજોગેણ, ભત્તપાણં ગવેસએ.	૧
સે ગામે વા નગરે વા, ગોઅરગ્ગગઓ મુણી;	
ચરે મંદમણ્ણવ્વિગ્ગો, અવ્વકુખિતેણ ચેઅસા.	૨
પુરઓ જુગમાયાએ, પેહમાણો મહિં ચરે;	
વજ્જંતો વીઅહરિઆઇં, પાણે અ દગમટ્ટિઅં.	૩
ઓવાયં વિસમં ખાણું, વિજલં પરિજ્જએ;	
સંકમેણ ન ગચ્છેજ્જા, વિજ્જમાણે પરક્કમે.	૪
પવડંતે વ સે તત્થ, પકૂખલંતેવ સંજએ;	
હિંસેજ્જ પાણભૂઆઇં, તસે અદુવ થાવરે.	૫
તમ્હા તેણ ન ગચ્છિજ્જા, સંજએ સુસમાહિએ;	
સઇ અન્નેણ મગ્ગેણ, જયમેવ પરક્કમે.	૬
ઇંગાલં છારિઅં રાસિં, તુસરાસિં ચ ગોમયં;	
સસરકુખેહિં પાએહિં, સંજઓ તં નઇક્કમે.	૭
ન ચરેજ્જ વાસે વાસંતે, મહિઆએ વ પડંતિએ;	
મહાવાએ વ વાયંતે, તિરિચ્છસંપાઇમેસુ વા.	૮
ન ચરેજ્જ વેસસામંતે, બંભચેરવસાણુ એ;	
બંભચારિસ્સ દંતસ્સ, હુજ્જા તત્થ વિસુત્તિઆ.	૯
અણાય યણે ચરંતસ્સ, સંસગ્ગીએ અભિક્ખણં;	
હુજ્જ વયાણં પીલા, સામણ્ણમિ અ સંસઓ.	૧૦
તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇવડ્ડણં;	
વજ્જએ વેસસામંતં, મુણી એગંતમસ્સિએ.	૧૧
સાણં સૂયં ગાવિં, દિત્તં ગોણં હયં ગયં;	
સડિમ્મં કલહં જુદ્ધં, દૂરઓ પરિવજ્જએ.	૧૨
અણુન્નએ નાવણએ, અપ્પહિટ્ઠે અણાઉલે;	
ઇંદિઆઇં જહાભાગં, દમઇત્તા મુણી ચરે.	૧૩
દવદવસ્સ ન ગચ્છેજ્જા, ભાસમાણો અ ગોઅરે;	
હસંતો નાભિગચ્છિજ્જા, કુલં ઉચ્ચાવયં સયા.	૧૪
આલોઅં ચિગ્ગલં દારં, સંધિં દગભવણાણિ અ;	
ચરંતો ન વિનિજ્જાએ, સંકટ્ઠાણં વિવજ્જએ.	૧૫
રત્તો ગિહવઇણં ચ, રહસ્સા રકુખિઆણ ય;	
સંકિલેસકરં ઠાણં, દૂરઓ પરિવજ્જએ.	૧૬
પડિકુટ્ઠકુલં ન પવિસે, મામગં પરિવજ્જએ;	
અચિઅત્તં કુલં ન પવિસે, ચિઅત્તં પવિસે કુલં.	૧૭
સાણીપાવારપિહિઅં, અપ્પણા નાવપુંગુરે;	
કવાડં નો પણોલ્લેજ્જા, ઓગ્ગહંસિ અજાઇઆ.	૧૮
ગોઅરગ્ગપવિટ્ઠો અ, વચ્ચમુત્તં ન ધારએ;	
ઓગાસં ફાસુઅં નચ્ચા, અણુન્નવિઅ વોસિરે.	૧૯
નીઅદુવારં તમસં, કોટ્ઠગં પરિવજ્જએ;	
અચકુખુવિસઓ જત્થ, પાણા દુપ્પહિલેહગા.	૨૦
જત્થ પુષ્કાઇં બીઆઇં, વિપ્પઇન્નાઇં કોટ્ઠએ;	
અહુણોવલિત્તં ઉલ્લં, દટ્ઠૂણં પરિવજ્જએ.	૨૧
એલગં દારગં સાણં, વચ્છગં વા વિ કુટ્ઠએ;	
ઉલ્લંધિઆ ન પવિસે, વિઉહિત્તાણ વ સંજએ.	૨૨

University.org

જ્ઞાનાય ભવતુ

અસંસત્તં પલોઠજજા, નાઠદૂરાવલોઅએ;
 ઉકુલ્લં ન વિનિજજાએ, નિઅટ્ટિજજા અયંપિરો.૨૩
 અઠભૂમિં ન ગચ્છેજજા, ગોઅરગગગો મુણી;
 કુલસ્સ ભૂમિં જાણિતા, મિઅં ભૂમિં પરકકમે. ૨૪
 તત્થેવ પડિલેહિજજા, ભૂમિભાગં વિઅકૂખણો;
 સિણાણાસ્સ વ વચ્ચસ્સ, સંલોગં પરિવજજાએ. ૨૫
 ઠગમટ્ટિઅઆયાણે, બીયાણિ હરિઆણિ અ;
 પરિવજજાંતો ચિટ્ટિજજા, સવ્વિંદિઅ સમાહિએ. ૨૬
 તત્થ સે ચિટ્ટમાણાસ્સ, આહરે પાણાભોઅણં;
 અકપ્પિઅં ન ગેણિહજજા, પડિગાહિજજા કપ્પિઅં.૨૭
 આહરંતી સિઆ તત્થ, પરિસાડિજજા ભોયણં;
 દિંતિઅં પડિઆઠકૂખે, ન મે કપ્પઠ તારિસં. ૨૮
 સંમદમાણી પાણાણિ, બીઆણિ હરિઆણિ અ;
 અસંજમકરિં નચ્ચા, તારિસિં પરિવજ્જિએ. ૨૯
 સાહટ્ટુ નિક્કખિવિત્તાણં, સચિત્તં ઘટ્ટિઆણિ અ;
 તહેવ સમણટ્ટઠાએ, ઉદગં સંપણુલ્લિઆ. ૩૦
 ઓગાહઠત્તા ચલઠત્તા, આહરે પાણાભોઅણં;
 દિંતિઅ પડિઆઠકૂખે, ન મે કપ્પઠ તારિસં. ૩૧
 પુરેકમ્મેણ હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
 દિંતિઅં પડિઆઠકૂખે, ન મે કપ્પઠ તારિસં. ૩૨
 એવં ઉદઉલ્લે સસિણિદ્ધે, સસરકૂખે મટ્ટિઆઉસે,
 હરિઆલે હિંગુલએ, મણોસિલા અંજણે લોણે. ૩૩
 ગેરુઅ વન્નિઅ સેઢિઅ-સોરટ્ટિઅ પિટ્ટકુક્કુસકએ ય;
 ઉકિક્કટ્ટમસંસટ્ટે, સંસટ્ટે ચેવ બોદ્ધવ્વે. ૩૪
 અસંસટ્ટેણ હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
 દિજજમાણં ન ઇચ્છિજજા, પચ્છાકમ્મં જહિં ભવે.૩૫
 સંસટ્ટેણ ય હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
 દિજજમાણં પડિચ્છિજજા, જં તત્થેસણિઅં ભવે. ૩૬
 દુણહં તુ ભુંજમાણાણં, એગો તત્થ નિમંતએ;
 દિજજમાણં ન ઇચ્છિજજા, ઇંદં સે પડિલેહએ. ૩૭
 દુણહં તુ ભુંજમાણાણં, દો વિ તત્થ નિમંતએ;
 દિજજમાણં પડિચ્છિજજા, જં તત્થેસણિઅં ભવે. ૩૮
 ગુલ્લિણીએ ઉવણણત્થં, વિવિહં પાણાભોઅણં;
 ભુંજમાણં વિવજ્જિજજા, ભુત્તસેસં પડિચ્છએ. ૩૯
 સિઆ ય સમણટ્ટઠાએ, ગુલ્લિણી કાલમાસિણી;
 ઉટ્ટિઆ વા નિસીઠજજા, નિસન્ના વા પુણુટ્ટઠએ.૪૦
 તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
 દિંતિઅં પડિઆઠકૂખે, ન મે કપ્પઠ તારિસં. ૪૧
 થણગં પિજ્જેમાણી, દારગં વા કુમારિઅં;
 તં નિક્કખિવિત્તુ રોઅંતં, આહરે પાણાભોઅણં. ૪૨
 તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
 દિંતિઅં પડિઆઠકૂખે, ન મે કપ્પઠ તારિસં. ૪૩
 જં ભવે ભત્તપાણં તુ, કપ્પા-કપ્પમિ સંકિઅં;

University.org

માય ભવતુ

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૪

દગવારેણ પિહિઅં, નીસાએ પીઢએણ વા;

લોઢેણ વા વિ લેવેણ, સિલેસેણ વ કેણઇ. ૪૫

તં ચ ઉભિંદિઉં દિજજા, સમણટ્ઠાએ વ દાવએ;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૬

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;

જં જાણિજજ સુણિજજા વા, દાણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૪૭

તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૮

અસણં પાણગંવા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;

જં જાણિજજ સુણિજજા વા, પુણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૪૯

તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૦

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;

જં જાણિજજ સુણિજજા વા, વણિમટ્ઠા પગડં ઇમં. ૫૧

તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૨

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;

જં જાણિજજ સુણિજજા વા, સમણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૫૩

તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૪

ઉદેસિઅં કીઅગડં, પૂઇકમ્મં ચ આહડં;

અજ્જોયર પામિચ્ચં, મીસજાયં વિવજજએ. ૫૫

ઉગ્ગમં સે અ પુચ્છિજજા, કસ્સટ્ઠા કેણ વા કડં;

સુચ્ચા નિસ્સંકિઅં સુદ્ધં, પડિગાહિજજા સંજએ. ૫૬

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;

પુકેસુ હુજજ ઉમ્મીસં, બીએસુ હરિએસુ વા. ૫૭

તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૮

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;

ઉદગંમિ હુજજ નિક્કપ્પિત્તં, ઉત્તિંગ-પણગેસુ વા. ૫૯

તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૬૦

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;

તેઉમ્મિ હુજજ નિક્કપ્પિત્તં, તં ચ સંઘટ્ટિટઆ દએ. ૬૧

તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૬૨

એવં ઉસ્સકિકઆ ઓસકિકઆ,

ઉજજાલિઆ, પજજાલિઆ નિવ્વાવિઆ;

ઉસ્સિંચિયા નિસ્સિંચિયા,

ઉવ્વત્તિયા ઓચારિયા દએ. ૬૩

તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;

દિંતિઅં પડિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૬૪

હુજ્જ કટ્ટં સિલં વા વિ, ઇટ્ટાલં વા વિ એગયા;
 ઠવિઅં સંકમટ્ટાએ, તંય હોજ્જ ચલાયલં. ૬૫
 ન તેણ ભિક્ખુ ગચ્છિજ્જા, દિટ્ઠો તત્થ અસંજમો;
 ગંભીરં ગુસિરં ચેવ, સવ્વિદ્ધિઅ-સમાહિએ. ૬૬
 નિસ્સેણિં ફલગં પીઠં, ઉસ્સવિત્તાણ-મારુહે;
 મંચં કીલં ચ પાસાયં, સમણટ્ટા એવ દાવએ. ૬૭
 દુરૂહમાણી પવરિજ્જા, હત્થં પાયં વ લૂસએ;
 પુઠ્ઠવીજ્જવે વિ હિંસિજ્જા, જે અ તન્નિસ્સિઆ જગે.૬૮
 એયારિસે મહાદોસે, જાણિગિણ મહેસિણો;
 તમ્હા માલોહડં ભિક્ખં, ન પરિગિણહંતિ સંજયા.૬૯
 કંદં મૂલં પલંબં વા, આમં ઇણં વ સન્નિરં;
 તુંબાગં સિંગબેરં ચ, આમગં પરિવજ્જએ. ૭૦
 તહેવ સત્તુ-ચુણ્ણાં, કોલચુણ્ણાં આવણે;
 સક્કુલિં ફાણિઅં પૂઅં, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૭૧
 વિક્કાયમાણં પસઠં, રએણં પરિફાસિઅં;
 દિંતિઅં પરિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૭૨
 બહુઅટ્ટિઠઅં પુગ્ગલં, અણિમિસં વા બહુકંટયં;
 અત્થિયં તિંદુયં બિલ્લં, ઉચ્છુખંડં વ સિંવલિં. ૭૩
 અપ્પે સિઆ ભોઅણજ્જાએ, બહુઉજ્જિયધમ્મિએ;
 દિંતિઅં પરિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૭૪
 તહેવુચ્ચાવયં પાણં, અદ્દવા વારધોઅણં;
 સંસેઇમં ચાઉલોદગં, અહુણાધોઅં વિવજ્જએ. ૭૫
 જે જાણેજ્જ ચિરાધોયં, મઇએ દંસણેણ વા;
 પરિપુચ્છિગિણ સુચ્ચા વા, જે ચ નિસ્સંકિઅં ભવે.૭૬
 અજ્જવં પરિણયં નચ્ચા, પરિગાહિજ્જ સંજએ;
 અહ સંકિયં ભવિજ્જા, આસાઇત્તાણ રોયએ. ૭૭
 થોવમાસાયણટ્ટાએ, હત્થગંમિ દલાહિ મે;
 મા મે અચ્ચંબિલં પૂઇં, નાલં તણહં વિણિત્તએ. ૭૮
 તં ચ અચ્ચંબિલં પૂઇં, નાલં તણહં વિણિત્તએ;
 દિંતિઅં પરિઆઇકૂખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૭૯
 તં ચ હોજ્જ અકામેણં, વિમણેણ પરિચ્છિઅં;
 તં અપ્પણા ન પિબે, નો વિ અન્નસ્સ દાવએ. ૮૦
 એગંત મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પરિલેહિઆ;
 જયં પરિટ્ઠવિજ્જા, પરિટ્ઠપ્પ પરિક્કમે. ૮૧
 સિઆ ચ ગોયરગ્ગ-ગઓ, ઇચ્છિજ્જા પરિભુત્તુઅં;
 કુટ્ટગં ભિત્તિમૂલં વા, પરિલેહિત્તાણ ફાસુઅં. ૮૨
 અણ્ણવિત્તુ મેહાવી, પરિચ્છન્નંમિ સંવુડે;
 હત્થગં સંપમજ્જિત્તા, તત્થ ભુંજિજ્જ સંજએ. ૮૩
 તત્થ સે ભુંજમાણસ્સ, અટ્ટિઠઅં કંટઓ સિઆ;
 તણકટ્ટસક્કરં વા વિ, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૮૪
 તં ઉક્ખિવિત્તુ ન નિક્ખિવે, આસએણ ન ઇડ્ડએ;
 હત્થેણ તં ગહેગિણં, એગંત મવક્કમે. ૮૫
 એગંતમ વક્કમિત્તા, અચિત્તં પડલેહિઆ;

જયં પરિટ્ઠવિજ્ઞા, પરિટ્ઠપ્પ પરિક્કમે. ૮૬
 સિઆ ય ભિક્કખૂ ઇચ્છિજ્ઞા, સિજ્જમાગમ્મ ભુત્તુઅં;
 સપિંડપાય માગમ્મ, ઉંદુયં પરિલેહિઆ. ૮૭
 વિણ્ણાણં પવિસિત્તા, સગાસે ગુરુણો મુણી;
 ઇરિયાવહિય-માયાય, આગઓ ય પરિક્કમે. ૮૮
 આભોઇત્તાણ નીસેસં, અઇઆરં જહક્કમં;
 ગમણાગમણે ચેવ, ભત્તપાણે વ સંજએ. ૮૯
 ઉજ્જુપન્નો અણુવ્વિગ્ગો અવ્વકૂખિત્તેણ ચેઅસા;
 આલોએ ગુરુસગાસે, જં જહા ગહિઅં ભવે. ૯૦
 ન સમ્મમાલોઇયં હુજ્જા, પુવ્વિં પચ્છા વ જં કડં;
 પુણો પરિક્કમે તસ્સ, વોસટ્ઠો ચિંતએ ઇમં. ૯૧
 અહો જિણેહિં અસાવજ્જા, વિત્તી સાહૂણ દેસિઆ;
 મુક્ખ સાહણહેઉસ્સ, સાહુદ્દેહસ્સ ધારણા. ૯૨
 નમુક્કારેણ પારિત્તા, કરિત્તા જિણસંથવં;
 સજ્જાયં પટ્ઠવિત્તાણં, વીસમેજ્જ ખણં મુણી. ૯૩
 વીસમંતો ઇમં ચિંતે, હિમયટ્ઠં લાભમટ્ઠિઠઓ;
 જઇ મે અણુગ્ગહં કુજ્જા, સાહૂ હુજ્જામિ તારિઓ. ૯૪
 સાહવો તો ચિઅત્તેણં, નિમંતિજ્જ જહક્કમં;
 જઇ તત્થ કેઇ ઇચ્છિજ્જા, તેહિં સદ્ધિં તુ ભુંજએ. ૯૫
 અહ કોઇ ન ઇચ્છિજ્જા, તઓ ભુંજિજ્જ એગઓ;
 આલોએ ભાયણે સાહૂ, જયં અપરિસાડિયં. ૯૬
 તિત્તગં વ કડુઅં વ કસાયં, અંભિલં વ મહુરં લવણં વા;
 એઅ લદ્ધમન્નત્થપઉત્તં, મહુ ઘયં વ ભુંજિજ્જ સંજએ. ૯૭
 અરસં વિરસં વા વિ, સૂઇઅં વા અસૂઇઅં,
 ઉલ્લં વા જઇ વા સુક્કં, મંથુકુમ્માસ ભોઅણં. ૯૮
 ઉપ્પણ્ણં નાઇહીલિજ્જા, અપ્પં વા બહુ ફાસુઅં;
 મુહાલદ્ધં મુહાજીવી, ભુંજિજ્જા, દોસવજ્જિઅં. ૯૯
 દુલ્લહા ઉ મુહાદાઇ, મુહાજીવી વિ દુલ્લહા;
 મુહાદાઇ મુહાજીવી, દોઠવિ ગચ્છંતિ સુગ્ગઇં ૦ ત્તિ ભેમિ. ૧૦૦

(પિણ્ણેષણાધ્યયને દ્વિતીય ઉદ્દેશઃ)

પરિગ્ગહં સંલિહિત્તાણં, લેવમાયાએ સંજએ;
 દુગંધં વા સુગંધં વા, સવ્વં ભુંજે ન છડ્ડએ. ૧
 સેજ્જા નિસીહિયાએ, સમાવન્નો ય ગોઅરે;
 અયાવયટ્ઠા ભુચ્ચા ણં, જઇ તેણં ન સંથરે. ૨
 તઓ કારણમુપ્પન્ને, ભત્તપાણં ગવેસએ;
 વિહિણા પુવ્વઉત્તેણ, ઇમેણં ઉત્તરેણ ય. ૩
 કાલેણ નિક્કખમે ભિક્કખૂ, કાલેણ ય પરિક્કમે;
 અકાલં ય વિવજ્જિત્તા, કાલે કાલં સમાયરે. ૪
 અકાલે ચરસિ ભિક્કખૂ, કાલં ન પરિલેહસિ;
 અપ્પાણં ય કિલામેસિ, સંનિવેસં ય ગરિહસિ. ૫
 સઇ કાલે ચરે ભિક્કખૂ કુજ્જા પુરિસકારિઅં;
 અલાભુત્તિ ન સોએજ્જા, તવોત્તિ અહિઆસએ. ૬
 તહેવુચ્ચાવયા પાણા, ભત્તટ્ઠાએ સમાગયા;

તં ઉજ્જ્ઞાં ન ગચ્છિજ્જા, જયમેવ પરક્કમે. ૭
 ગોયરગ્ગપવિટ્ઠો અ, ન નિસીએજ્જ કત્થઇ;
 કહં ચ ન પબંધિજ્જા, ચિટ્ઠિત્તાણ વ સંજએ. ૮
 અગ્ગલં ફલિહં દારં, કવાડં વા વિ સંજએ;
 અવલંબિઆ ન ચિટ્ઠિજ્જા, ગોયરગ્ગગઓ મુણી. ૯
 સમણં માહણં વા વિ, કિવિણં વા વણીમગં;
 ઉવસંકમંતં ભત્તટ્ઠા, પાણટ્ઠાએ વ સંજએ. ૧૦
 તં અઇક્કમિત્તુ ન પવિસે, ન ચિટ્ઠે ચક્કુપુગોયરં;
 એગંતમવક્કમિત્તા, તત્થ ચિટ્ઠિજ્જા સંજએ. ૧૧
 વણીમગસ્સ વા તસ્સ, દાયગસ્સુભયસ્સ વા,
 અપ્પત્તિઅં સિઆ હુજ્જા, લહુતં પવયણસ્સ વા. ૧૨
 પડિસેહિએ વ દિન્ને વા, તઓ તમ્મિ નિયત્તિએ;
 ઉવસંકમિજ્જા ભત્તટ્ઠા, પાણટ્ઠાએ વ સંજએ. ૧૩
 ઉપ્પલં પઉમં વાવિ, કુમુઅં વા મગદંતિઅં;
 અન્નં વા પુફ્ફસચ્ચિત્તં, તં ચ સંલુંચિઆ દએ. ૧૪
 તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
 દિંતિઅં પડિઆઇક્કખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૧૫
 ઉપ્પલં પઉમં વા વિ, કુમુઅં વા મગદંતિઅં;
 અન્નં વા પુફ્ફસચ્ચિત્તં, તં ચ સંમદ્દિઆ દએ. ૧૬
 તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
 દિંતિઅં પડિઆઇક્કખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૧૭
 સાલુયં વા વિરાલિયં, કુમુઅં ઉપ્પલનાલિઅં;
 મુણાલિઅં સાસવનાલિઅં, ઉચ્છુખંડં અનિવ્વુડં. ૧૮
 તરુણાગં વા પવાલં, રુક્ખસ્સ તણગસ્સ વા;
 અન્નસ્સ વા વિ હરિઅસ્સ, આમગં પરિવજ્જએ. ૧૯
 તરુણિઅં વા છિવાડિં, આમિઅં ભજ્જિઅં સઇં;
 દિંતિઅં પડિઆઇક્કખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૨૦
 તહા કોલમણુસ્સિન્નં, વેલુઅં કાસવનાલિઅં;
 તિલપપ્પડગં નીમં, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૧
 તહેવ ચાઉલં પિટ્ઠં, વિઅડં વા તત્તઉનિવ્વુડં;
 તિલપિટ્ઠ પૂઇપિન્નાગં, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૨
 કવિટ્ઠં માઉલિંગં ચ, મૂલગં મૂલગત્તિઅં;
 આમં અસત્થપરિણયં, મણાસા વિ ન પત્થએ. ૨૩
 તહેવ ફલમંથૂણિ, બીઅમંથૂણિ જાણિઅ;
 બિહેલગં પિયાલં ચ, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૪
 સમુઆણં ચરે ભિક્કખૂ, કુલમુચ્ચાવયં સયા;
 નીયં કુલમઇક્કમ, ઊસઠં નાભિધારએ. ૨૫
 અદીણો વિત્તિમેસિજ્જા, ન વિસીઇજ્જા પંડિએ;
 અમુચ્છિઓ ભોઅણામિ, માયણો એસણારએ. ૨૬
 બહું પરઘરે અત્થિ, વિવિહં ખાઇમં સાઇમં;
 ન તત્થ પંડિઓ કુપ્પે, ઇચ્છા દિજ્જા પરો ન વા. ૨૭
 સયણાસણ વત્થં વા, ભત્ત પાણં વ સંજએ;
 અદિંતસ્સ ન કુપ્પિજ્જા, પચ્ચક્કખે વિ અ દીસઓ. ૨૮

ઇત્યઅં પુરિસં વાવિ, ડહરં વા મહલ્લગં;
 વંદમાણં ન જાઇજા, નો અણં ફરુસં વએ. ૨૯
 જે ન વંદે ન સે કુપ્પે, વંદિઓ ન સમુક્કસે;
 એવમન્ને સમાણસ્સ, સામણમણુચિટ્ઠઇ. ૩૦
 સિઆ એગઇઓ લદ્ધં, લોભેણ વિણિગૂહઇ;
 મામેયં દાઇયં સંતં, દટ્ટદુણં સયમાયએ. ૩૧
 અત્તટ્ઠા ગુરુઓ લુદ્ધો, બહું પાવં પકુવ્વઇ;
 દુતોસઓ અ સો હોઇ, નિવ્વાણં ચ ન ગચ્છઇ. ૩૨
 સિઓ એગઇઓ લદ્ધં, વિવિહં પાણભોઅણં;
 ભદ્દગં ભદ્દગં ભુચ્ચા વિવન્નં વિરસમાહરે. ૩૩
 જાણંતુ તા ઇમે સમણા, આયયટ્ઠી અયં મુણી;
 સતુટ્ઠો સેવએ પંતં, લૂહવિત્તી સુતોસઓ. ૩૪
 પૂઅણટ્ઠા જસોકામી, માણ સમ્માણકામએ;
 બહું પસવઇ પાવં, માયાસલ્લં ચ કુવ્વઇ. ૩૫
 સુરં વા મેરગં વા વિ, અન્નં વા મજ્જગં રસં;
 સસક્ખં ન પિબે ભિક્ખૂ, જસં સારક્ખ મપ્પણો. ૩૬
 પિયા એગઇઓ તેણો, ન મે કોઇ વિઆણઇ;
 તસ્સ પસ્સહ દોસાઇ, નિઅડિં ચ સુણેહ મે. ૩૭
 વડ્ઢઇ સુંડિઆ તસ્સ, માયામોસં ચ ભિક્ખુણો;
 અયસો અ અનિવ્વાણં, સયયં ચ અસાહુઆ. ૩૮
 નિચ્ચુવ્વિગ્ગો જહા તેણો, અત્તકમ્મેહિં દુમ્મઇ;
 તારિસો મરણંતે વિ, ન આરાહેઇ સંવરં. ૩૯
 આયરિએ નારાહેઇ, સમણે આવિ તારિસે;
 ગિહત્થાવિ ણં ગરિહંતિ, જેણ જાણંતિ તારિસં. ૪૦
 એવં તુ અગુણપ્પેહી, ગુણાણં ચ વિવજ્જએ;
 તારિસો મરણંતે વિ, નારાહેઇ સંવરં. ૪૧
 તવં કુવ્વઇ મેહાવી, પણીઅં વજ્જએ રસં;
 મજ્જપ્પમાય વિરઓ, તવસ્સી અઇઉક્કસો. ૪૨
 તસ્સ પસ્સહ કલ્લાણં, અણોગસાહુ પૂઇઅં;
 વિઉલં અત્થસંજુત્તં, કિત્તઇસ્સં સુણેહ મે. ૪૩
 એવં તુ સગુણપ્પેહી, અગુણાણં ચ વિવજ્જએ;
 તારિસો મરણંતે વિ, આરાહેઇ અ સંવરં. ૪૪
 આયરિએ આરાહેઇ સમણે આવિ તારિસો;
 ગિહત્થા વિ ણં પૂયંતિ, જેણ જાણંતિ તારિસં. ૪૫
 તવતેણે વયતેણે, રૂવતેણે અ જે નરે;
 આયારભાવતેણે અ, કુવ્વઇ દેવકિવ્વિસં. ૪૬
 લદ્ધેણ વિ દેવત્તં, ઉવવન્નો દેવકિવ્વિસે;
 તત્થા વિ સે ન યાણાઇ, કિં મે કિચ્ચા ઇમં ફલં. ૪૭
 તત્તો વિ સે ચઇત્તાણં, લભ્ભિહી એલમૂઅગં;
 નરયં તિરિક્ખજોણિં વા, બોહી જત્થ સુદુલ્લહા. ૪૮
 એઅં ચ દોસં દટ્ટદુણં, નાયપુત્તેણ ભાસિઅં;
 અણુમાયં પિ મેહાવી, માયામોસં વિવજ્જએ. ૪૯
 સિક્ખિણિણ ભિક્ખેસણસોહિં,

સંજયાણ બુદ્ધાણ સગાસે;
તત્થ ભિક્ખૂ સુપ્પણિહિંદિએ,
તિવ્વલજ્જગુણવં વિહરિજ્જાસિં તિ બેમિ. ૫૦

(૬) મહાચારકથાધ્યયન

નાણદંસણસંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં;
ગણિમાગમસંપન્નં, ઉજ્જાણમ્મિ સમોસઠં. ૧
રાયાણો રાયમચ્ચા ય, માહણા અદુવ ખત્તિઆ;
પુચ્છંતિ નિહુઅપ્પાણો, કહં ભે આચારગોયરો?. ૨
તેસિં સો નિહુઓ દંતો, સવ્વભૂઅસુહાવહો;
સિક્ખાએ સુસમાઉત્તો, આયકૂખઇ વિઅકૂખણો. ૩
હંદિ ધમ્મત્થકામાણં, નિગ્ગંથાણં સુણેહ મે;
આચારગોઅરં ભીમં, સયલં દુરહિટ્ઠિઅં. ૪
નમ્મત્થ એરિસં વુત્તં, જં લોએ પરમદુચ્ચરં;
વિઉલટ્ઠાણભાઇસ્સ, ન ભૂઅં ન ભવિસ્સઇ. ૫
સખુરુડગવિઅત્તાણં, વાહિઆણં ચ જે ગુણા;
અખંડકુરિઆ કાયવ્વા, તં સુણેહ જહા તહા. ૬
દસ અટ્ઠ ય ઠાણાં, જાઇં બાલોડવરજ્જઇ;
તત્થ અન્નયરે ઠાણે, નિગ્ગંથત્તાઉ ભસ્સઇ. ૭
વયઇક્કં કાયઇક્કં અકપ્પો ગિહિભાયણં;
પલિયકં નિસેજ્જા ય, સિણાણં સોહવજ્જણં. ૮
તત્થિમં પઠમં ઠાણં, મહાવીરેણ દેસિઅં;
અહિંસા નિઉણા દિટ્ઠા, સવ્વભૂએસુ સંજમો. ૯
જાવંતિ લોએ પાણા, તસા અદુવ થાવરા;
તે જાણમજાણં વા, ન હણે ણો વિ ઘાયએ. ૧૦
સવ્વે જીવા વિ ઇચ્છંતિ, જીવિઉં ન મરિજ્જિઉં;
તમ્હા પાણવહં ઘોરં, નિગ્ગંથા વજ્જયંતિ ણં. ૧૧
અપ્પણટ્ઠા પરટ્ઠા વા, કોહા વા જઇ વા ભયા;
હિંસગં ન મુસં ભૂઆ, નોવિ અન્નં વયાવએ. ૧૨
મુસાવાઓ ઉ લોગમ્મિ, સવ્વસાહુહિં ગરિહિઓ;
અવિસ્સાઓ; અ ભૂઆણં, તમ્હા મોસં વિવજ્જએ. ૧૩
ચિત્તમંતમચિત્તં વા, અપ્પં વા જઇ વા બહું;
દંતસોહણમિત્તં વિ, ઉગ્ગહંસિ અજાઇયા. ૧૪
તં અપ્પણા ન ગિણહંતિ, નો વિ ગિણહાવએ પરં;
અન્ન વા ગિણહમાણં પિ, નાણુજાણંતિ સંજયા. ૧૫
અબંભયરિઅં ઘોરં, પમાયં દુરહિટ્ઠિઅં;
નાયરંતિ મુણી લોએ, ભેઆયયણવજ્જિણો. ૧૬
મૂલમેયમહમ્મસ્સ, મહાદોસસમુસ્સયં;
તમ્હા મેહુણસંસગ્ગં, નિગ્ગંથા વજ્જયંતિ ણં. ૧૭
ભિડ મુબ્બેઇમં લોણં, તિલ્લં સપ્પિં ચ ફાણિઅં;
ન તે સંનિહિમિચ્છંતિ, નાયપુત્તવઓરયા. ૧૮
લોહસ્સેસ અણુફાસે, મન્ને અન્નયરામવિ;
જે સિઆ સન્નિહિં કામે, ગિહી પવ્વઇએ ન સે. ૧૯
જં પિ વત્થં વ પાયં વા, કંબલં પાયપુંઇણં;

તં પિ સંજમલજજટ્ટઠા, ધારંતિ પરિહિંતિ અ. ૨૦
 ન સો પરિગ્ગહો વુત્તો, નાયપુત્તેણ તાઇણા;
 મુચ્છા પરિગ્ગહો વુત્તો, ઇઇ વુત્તં મહેસિણા. ૨૧
 સવ્વત્થુવહિણા બુદ્ધા, સંરૂખણપરિગ્ગહે;
 અવિ અપ્પણો વિ દેહંમિ, નાયરંતિ મમાઇયં. ૨૨
 અહો નિચ્ચં તવો કમ્મં, સવ્વબુદ્ધેહિં વણિણાં;
 જા ય લજ્જાસમા વિત્તી, એગભત્તં ચ ભોઆણં. ૨૩
 સંતિમે સુહુમા પાણા, તસા અદુવ થાવરા;
 જાઇં રાઓ અપાસંતો, કહમેસણિાં ચરે?. ૨૪
 ઉદઉલ્લં બીઅસંસત્તં, પાણા નિવડિયા મહિં;
 દિઆ તાઇં વિવજ્જિજ્જા, રાઓ તત્થ કહં ચરે?. ૨૫
 એઅં ચ દોસં દટ્ટૂણં, નાયપુત્તેણ ભાસિઅં;
 સવ્વાહારં ન ભુંજંતિ, નિગ્ગંથા રાઇભોઆણં. ૨૬
 પુઢવિકાયં ન હિંસંતિ, મણાસા વયસા કાયસા;
 તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૨૭
 પુઢવિકાયં વિહિંસંતો હિંસઇ ઉ તયસ્સિએ;
 તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૨૮
 તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇવડ્ડણં;
 પુઢવિકાયસમારંભં, જાવજ્જવાઇ વજ્જએ. ૨૯
 આઉકાયં ન હિંસંતિ, મણાસા વયસા કાયસા;
 તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૩૦
 આઉકાયં વિહિંસંતો, હિંસઇ ઉ તયસ્સિએ;
 તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૩૧
 તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇવડ્ડણં;
 આઉકાયસમારંભં, જાવજ્જવાઇ વજ્જએ. ૩૨
 જાયતેઅં ન ઇચ્છંતિ, પાવગં જલઇત્તએ;
 તિક્ખમન્નયરં સત્થં, સવ્વઓ વિ દુરાસયં. ૩૩
 પાઇણં પડિણં વા વિ, ઉડ્ડં અણુદિસામવિ;
 અહે દાહિણાઓ વા વિ, દહે ઉત્તરઓ વિ અ. ૩૪
 ભૂઆણમેસમાઘાઓ, હવ્વવાહો ન સંસઓ;
 તં પઇવપયાવટ્ટઠા, સંજયા કિંચિ નારભે. ૩૫
 તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇવડ્ડણં;
 તેઉકાયસમારંભં, જાવજ્જવાઇ વજ્જએ. ૩૬
 અણિલસ્સ સમારંભં, બુદ્ધા મન્નંતિ તારિસં;
 સાવજ્જબહુલં ચેઅં, નેઅં તાઇહિ સેવિઅં. ૩૭
 તાલિઅંટેણ પત્તેણ, સાહાવિહુઅણેણ વા;
 ન તે વીઇઉમિચ્છંતિ, વેઆવેગિણ વા પરં. ૩૮
 જં પિ વત્થં વ પાયં વા, કંબલં પાયપુંઇણં;
 ન તે વાયમુઇરંતિ, જયં પરિહરંતિ અ. ૩૯
 તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇ વડ્ડણં;
 વાઉકાયસમારંભં, જાવજ્જવાઇ વજ્જએ. ૪૦
 વણાસ્સઇં ન હિંસંતિ, મણાસા વયસા કાયસા;
 તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૧

university.org

નાય ભવતુ

વણસ્સઠં વિહિંસંતો, હિંસઠ ઉ તયસ્સિએ;
 તસે અ વિવિહે પાણો, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૨
 તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઠવડ્ઢણં;
 વણસ્સઠસમારંભં, જાવજ્જવાઠ વજ્જએ. ૪૩
 તસકાયં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
 તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૪
 તસકાયં વિહિંસંતો, હિંસઠ ઉ તયસ્સિએ;
 તસે અ વિવિહે પાણો, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૫
 તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઠ વડ્ઢણં;
 તસકાયસમારંભં, જાવજ્જવાઠ વજ્જએ. ૪૬
 જાઠં ચત્તારિડભુજ્જાઠં, ઇસિણા હારમાઠણિ;
 તાઠં તુ વિવજ્જંતો, સંજમં અણુપાલએ. ૪૭
 પિંડં સિજ્જં ચ વત્થં ચ, ચઉત્થં પાયમેવ ચ;
 અકપ્પિઅં ન ઇચ્છિજ્જા, પડિગ્ગાહિજ્જ કપ્પિઅં. ૪૮
 જે નિઆગં મમાયંતિ, કીઅ મુદ્દેસિઆહડં;
 વહં તે સમણુજ્જાણંતિ, ઇઠ વુત્તં મહેસિણા. ૪૯
 તમ્હા અસણ પાણાઠં, કીઅ મુદ્દેસિ આહડં;
 વજ્જયંતિ ઠિઅપ્પાણો, નિગ્ગંથા ધમ્મજ્જવિણો. ૫૦
 કંસેસુ કંસપાએસુ, કુંડમોએસુ વા પુણો;
 ભુજંતો અસણ-પાણાઠં, આયારા પરિભસ્સઠ. ૫૧
 સીઓદ્દગ સમારંભે, મત્તધોએણ ઇડ્ડણે;
 જાઠં છિન્નંતિ (છિપ્પંતિ) ભૂઆઠં, દિટ્ઠો તત્થ અસંજમો. ૫૨
 પચ્છાકમ્મં પુરેકમ્મં, સિઆ તત્થ ન કપ્પઠ;
 એઅમટ્ઠં ન ભુજંતિ, નિગ્ગંથા ગિહિભાયણો. ૫૩
 આસંદી પલિઅંકેસુ, મંચમાસાલએસુ વા;
 અણાયરિઅ મજ્જાણં, આસઠત્તુ સઠત્તુ વા. ૫૪
 નાસંદી પલિઅંકેસુ, ન નિસિજ્જા ન પીઢએ;
 નિગ્ગંથાડપડિલેહાએ, બુદ્ધવુત્તમહિટ્ઠગા. ૫૫
 ગંભીરવિજયા એએ, પાણા દુપ્પડિલેહગા;
 આસંદી પલિઅંકો અ, એઅમટ્ઠં વિવજ્જિઆ. ૫૬
 ગોઅરગ્ગપવિટ્ઠસ્સ, નિસિજ્જા જસ્સ કપ્પઠ;
 ઇમેરિસમણાયારં, આવજ્જઠ અબોહિઅં. ૫૭
 વિવત્તી બંભયેરસ્સ, પાણાણં ચ વહે વહો;
 વણીમગપડિગ્ગાઓ, પડિકોહો અગારિણં. ૫૮
 અગુત્તી બંભયેરસ્સ, ઇત્થીઓ વા વિ સંકણં;
 કુસીલવડ્ઢણં ઠાણં, દૂરઓ પરિવજ્જએ. ૫૯
 તિણ્ણમન્નયરાગસ્સ, નિસિજ્જા જસ્સ કપ્પઠ;
 જરાએ અભિભૂઅસ્સ, વાહિઅસ્સ તવસ્સિણો. ૬૦
 વાહિઓ વા અરોગી વા, સિણાણંજો ઉ પત્થએ;
 વુકકંતો હોઠ આયારો, જઢો હવઠ સંજમો. ૬૧
 સંતિમે સુહુમા પાણા, ઘસાસુ ભિલુગાસુ અ;
 જે અ ભિક્ખૂ સિણાયંતો, વિઅડેણુપ્પલાવએ. ૬૨
 તમ્હા તે ન સિણાયંતિ, સીએણ ઉસિણેણ વા;

જાવજીવં વયં ઘોરં, અસિણાણમહિટ્ઠગા. ૬૩

સિણાણં અદુવા કક્કં, લુદ્ધં પઉમગાણિ અ;
ગાયસ્સુવ્વટ્ટણટ્ઠાએ, નાયરંતિ કયાઇ વિ. ૬૪

નગિણસ્સ વા વિ મુંડસ્સ, દીહરોમનહંસિણો;
મેહુણા ઉવસંતસ્સ, કિં વિભૂસાઇ કારિઅં?. ૬૫

વિભૂસાવત્તિ અં ત્તિક્ખૂ, કમ્મં બંધઇ ચિક્કણં;
સંસારસાયરે ઘોરે, જેણં પડઇ દુરુત્તરે. ૬૬

વિભૂસાવત્તિઅં ચેઅં, બુદ્ધા મન્નંતિ તારિસં;
સાવજ્જબહુલં ચેઅં, નેયં તાઇહિં સેવિઅં. ૬૭

ખવંતિ અપ્પાણમમોહદંસિણો, તવે રયા સંજમઅજ્જવે ગુણો;
ધુણંતિ પાવાઇ, પુરેકડાઇ, નવાઇ પાવાઇ ન તે કરંતિ. ૬૮

સઓવસંતા અમમા અકિંચણા,
સવિજ્જવિજ્જાણુગયા જસંસિણો;

ઉઉપ્પસન્ને વિમલે વ ચંદિમા,

સિદ્ધિં વિમાણાઇ ઉવેંતિ તાઇણોઠ ત્તિ બેમિ. ૬૯

(૭) સુવાક્યશુદ્ધિનામાધ્યયન

ચઉણહં ખલુ ભાસાણં, પરિસંખાય પન્નવં;

દુણહં તુ વિણયં સિક્ખે દો ન ભાસિજ્જ સવ્વસો. ૧

જા અ સચ્ચા અવત્તવ્વા, સચ્ચામોસા અ જા મુસા;

જા અ બુદ્ધેહિંડણાઇણણા, ન તં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨

અસચ્ચમોસં સચ્ચં ચ, અણવજ્જમકક્કસં;

સમુપ્પેહમસંદિદ્ધં, ગિરં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩

એઅં ચ અટ્ઠમન્નં વા, જં તુ નામેઇ સાસયં;

સ ભાસં સચ્ચમોસં પિ, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ. ૪

વિતહં પિ તહામુત્તિં, જં ગિરં ભાસએ નરો;

તમ્હા સો પુટ્ઠો પાવેણં, કિં પુણં જો મુસં વએ?. ૫

તમ્હા ગચ્છામો વક્ખામો, અમુગં વા ણો ભવિસ્સઇ;

અહં વા ણં કરિસ્સામિ, એસો વા ણં કરિસ્સઇ. ૬

એવમાઇ ઉ જા ભાસા, એસકાલંમિ સંકિયા;

સંપયાઇઅમટ્ઠે વા, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ. ૭

અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્નમણાગએ;

જમટ્ઠં તુ ન જાણિજ્જા, એવમેઅં તિ નો વએ. ૮

અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્નમણાગએ;

જત્થ સંકા ભવે તં તુ, એવમેઅં તિ નો વએ. ૯

અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્ન મણાગએ;

નિસ્સંકિઅં ભવે જં તુ, એવમેઅં તિ નિદ્ધિસે. ૧૦

તહેવ ફરુસા ભાસા ગુરુભૂઓવઘાઇણી;

સચ્ચા વિ સા ન વત્તવ્વા, જઓ પાવસ્સ આગમો. ૧૧

તહેવ કાણં કાણોત્તિં, પંડગં પંડગે ત્તિ વા;

વાહિઅં વા વિ રોગિત્તિ, તેણં ચોરે ત્તિ નો વએ. ૧૨

એએણડન્નેણ અટ્ઠેણં, પરો જેણુવહમ્મઇ;

આયારભાવદોસન્નૂ, ન તં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૧૩

તહેવ હોલે ગોલિત્તિ, સાણે વા વસુલિ ત્તિ અ;
 દુમએ દિહએ વા વિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૧૪
 અજ્જએ પજ્જિએ વા વિ, અમ્મો માઉસિઉત્તિ અ;
 પિઉસ્સિએ ભાયણિજ્જત્તિ, ધૂએ નત્તુણિઅત્તિ અ. ૧૫
 હલે હલિત્તિ અન્નિત્તિ, ભટ્ટે સામિણિ ગોમિણિ;
 હાલે ગોલે વસુલિત્તિ, ઇત્થિઅં નેવમાલવે. ૧૬
 નામધિજ્જેણા ણં બૂઆ, ઇત્થિગુત્તેણ વા પુણો;
 જહારિહમભિગિજ્જ, આલવિજ્જ લવિજ્જ વા. ૧૭
 અજ્જએ પજ્જએ વા વિ, બપ્પો ચુલ્લપિઉ ત્તિ અ;
 માઉલો ભાઇણિજ્જત્તિ, પુત્તે નત્તુણિઅ ત્તિઅ. ૧૮
 હે હો હલિ ત્તિ અન્નિત્તિ, ભટ્ટે સામિઅ ગોમિઅ;
 હોલ ગોલ વસુલિ ત્તિ, પુરિસં નેવમાલવે. ૧૯
 નામધિજ્જેણા ણંબૂઆ પુરિસગુત્તેણ વા પુણો;
 જહારિહમભિગિજ્જ, આલવિજ્જ લવિજ્જ વા. ૨૦
 પંચિદિઆણ પાણાણં, એસ ઇત્થી અયં પુમં;
 જાવ ણં ન વિજાણિજ્જા, તાવ જાઇ ત્તિ આલવે. ૨૧
 તહેવ માણુસં પસું, પક્કિં વા વિ સરીસવં;
 થૂલે પમેઇલે વજ્જે, પાઇમે ત્તિ અ નો વએ. ૨૨
 પરિવૂઠ ત્તિ ણં બૂઆ, બૂઆ ઉવચિઅ ત્તિ અ;
 સંજાએ પીણિએ વા વિ, મહાકાય ત્તિ આલવે. ૨૩
 તહેવ ગાઓ દુજ્જાઓ, દમ્મા ગોરહગ ત્તિ અ;
 વાહિમા રહજોગિ ત્તિ નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૪
 જુવં ગવિત્તિ ણં બૂઆ, ઘેણું રસદય ત્તિ અ;
 રહસ્સે મહલ્લએ વા વિ, વએ સંવહણિ ત્તિ અ. ૨૫
 તહેવ ગંતુમુજ્જાણં, પવ્વયાણિ વણાણિ અ;
 રુક્ખા મહલ્લ પેહાએ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૬
 અલં પાસાયખંભાણં, તોરણાણં ગિહાણ અ;
 ફલિહગ્ગલનાવાણં, અલં ઉદગદ્દોણિણં. ૨૭
 પીઠએ ચંગબેરે અ, નંગલે મઇયં સિઆ;
 જંતલટ્ઠી વ નાભી વા, ગંડિઆ વ અલં સિઆ. ૨૮
 આસણં સયણં જાણં, હુજ્જા વા કિંચુવસ્સએ;
 ભૂઓવઘાઇણિં ભાસં, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૯
 તહેવ ગંતુમુજ્જાણં, પવ્વયાણિ વણાણિ અ;
 રુક્ખા મહલ્લ પેહાએ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩૦
 જાઇમંતા ઇમે રુક્ખા, દીહવટ્ટા મહાલયા;
 પયાયસાલા વિડિમા, વએ દરિસણિ ત્તિ અ. ૩૧
 તહા ફલાઇં પક્કાઇં, પાયખજ્જાઇનો વએ;
 વેલોઇયાઇં ટાલાઇં, વેહિમાઇં ત્તિ નો વએ. ૩૨
 અસંથડા ઇમે અંબા, બહુનિવ્વડિમા ફલા;
 વઇજ્જ બહુ સંભૂઆ, ભૂઅરૂવ ત્તિ વા પુણો. ૩૩
 તહોસહિઓ પક્કાઓ, નીલિઆઓ ઇવીઇ અ;
 લાઇમા ભજ્જિમાઉ ત્તિ, પિહુખજ્જ ત્તિ નો વએ. ૩૪
 રૂઢા બહુસંભૂઆ, ચિરા ઓસઢા વિ અ;

University.org

માય ભવતુ

ગભ્તિઆઓ પસૂઆઓ, સંસારાઉત્તિ આલવે. ૩૫
 તહેવ સંખડિં નચ્યા, કિચ્યં કજ્જંતિ નો વએ;
 તેણગં વાવિ વજ્જિત્તિ, સુતિત્થિ ત્તિ અ આવગા.૩૬
 સંખડિં સંખડિં બૂઆ, પણિઅટ્ઠં તિ તેણગં;
 બહુસમાણિ તિત્થાણિ, આવગાણં વિઆગરે. ૩૭
 તહા નઇઓ પુણ્ણાઓ, કાયતિજ્જત્તિ નો વએ;
 નાવાહિં તારિમાઓત્તિ પાણિપિજ્જત્તિ નો વએ. ૩૮
 બહુબાહડા અગાહા, બહુસલિલુપ્પિલોદગા;
 બહુવિત્થડોદગા આવિ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩૯
 તહેવ સાવજ્જં જોગં, પરસ્સટ્ઠાએ નિટ્ઠિંઠં;
 કીરમાણં તિ વા નચ્યા, સાવજ્જં નાલવે મુણ્ણી. ૪૦
 સુકડિત્તિ સુપક્કિત્તિ, સુચ્છિન્ને સુહડે મડે;
 સુનિટ્ઠિંઠં સુલટ્ઠિંઠં, સાવજ્જં વજ્જએ મુણ્ણી. ૪૧
 પયત્તપક્ક ત્તિ વ પક્કમાલવે, પયત્તછિન્નત્તિ વ છિન્નમાલવે;
 પયત્તલટ્ઠત્તિ વ કમ્મહેઉં, પહારગાઢત્તિ વ ગાઢમાલવે. ૪૨
 સવ્વુક્કસં પરગ્ઘં વા, અઉલં નત્થિ એરિસં;
 અવિક્કિઅમવત્તવ્વં, અવિઅત્તં ચેવ નો વએ. ૪૩
 સવ્વમેઅં વઇસ્સામ્મિ, સવ્વમેઅં તિ નો વએ;
 અણુવીઇ સવ્વં સવ્વત્થ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૪૪
 સુક્કીઅં વા સુવિક્કીઅં, અકિજ્જં કિજ્જમેવ વા;
 ઇમં ગિણહ ઇમં મુંચ, પણ્ણીયં નો વિઆગરે. ૪૫
 અપ્પગ્ઘે વા, મહગ્ઘેવા, કએ વા વિક્કએ વિ વા;
 પણિઅટ્ઠે સમુપ્પન્ને, અણવજ્જં વિઆગરે. ૪૬
 તહેવાસંજયં ધીરો આસ એહિ કરેહિ વા;
 સય ચિટ્ઠ વયાહિત્તિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૪૭
 બહવે ઇમે અસાહૂ, લોએ વુચ્ચંતિ સાહુણો;
 ન લવે અસાહું સાહુત્તિ, સાહું સાહુત્તિ આલવે. ૪૮
 નાણદંસણ સંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં;
 એવં ગુણસમાઉત્તં, સંજયં સાહુમાલવે. ૪૯
 દેવાણં મણુઆણં ચ, તિરિઆણં ચ વુગ્ગહે;
 અમુગાણં જઓ હોઉ, મા વા હોઉત્તિ નો વએ. ૫૦
 વાઓ વુટ્ઠં ચ સીઉણહં, ખેમં ધાયં સિવંતિ વા;
 કયા ણુ હુજ્જ એઆણિ? મા વા હોઉ ત્તિ નો વએ. ૫૧
 તહેવ મેહં વ નહં વ માણવં, ન દેવદેવત્તિ ગિરં વઇજ્જા;
 સમુચ્છિએ ઉન્નએ વા પઓએ, વઇજ્જ વા વુટ્ઠ બલાહયેત્તિ. ૫૨
 અંતલિક્ખત્તિ ણં બૂઆ, ગુજ્જાણુચરિઅત્તિ અ;
 રિદ્ધિમંતં નરં દિસ્સ, રિદ્ધિમંતં તિ આલવે. ૫૩
 તહેવ સાવજ્જણુમોઅણી ગિરા,
 ઓહારિણી જા ચ પરોવઘાઇણી;
 સે કોહ લોહ ભય હાસ માણવો,
 ન હાસમાણો વિ ગિરં વઇજ્જા. ૫૪
 સુવક્કસુદ્ધિં સમુપેહિઆ મુણ્ણી,
 ગિરં ચ દુટ્ઠં પરિવજ્જએ સયા;

૪૨

૫૨

મિત્રં અદુટ્ઠં અણુવીઠ ભાસએ,
 સયાણ મજ્જે લહઇ પસંસણં. ૫૫
 ભાસાઇ દોસે અ ગુણે અ જાણિઆ,
 તીસે અ દુટ્ઠે પરિવજ્જએ સયા;
 ઇસુ સંજએ સામણિએ સયા જએ,
 વઇજ્જ બુદ્ધે હિઅમાણુલોમિત્રં. ૫૬
 પરિક્ખભાસી સુસમાહિઇંદિએ;
 ચઉક્કસાયાવગએ અણિસ્સિએ;
 સ નિદ્ધુણે ધુત્તમલં પુરેકડં,
 આરાહએ લોગમિણં તહા પરં ઠિત્તિભેમિ. ૫૭

(૮) આચાર પ્રણિધિનામાધ્યયન

આચારપ્પણિહિં, લહ્હુ જહા કાયવ્વ ત્તિક્ખુણા;
 તં ભે ઉદાહરિસ્સામિ, અણુપુવ્વિં સુણેહ મે. ૧
 પુઠ્ઠવીદગઅગણિ મારુઅ, તણરુક્ખસભીયગા;
 તસા અ પાણા જીવત્તિ, ઇઇવુત્તં મહેસિણા. ૨
 તેસિં અચ્છણજોએણ, નિચ્ચં હોઅવ્વયં સિઆ;
 મણસા કાયવક્કેણં, એવં હવઇ સંજએ. ૩
 પુઠ્ઠવિં ભિત્તિં સિલં લેલું, નેવ ભિંદે ન સંલિહે;
 તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજએ સુસમાહિએ. ૪
 સુદ્ધપુઠ્ઠવિએ ન નિસીએ, સસરક્ખંમિ અ આસણે;
 પમજ્જત્તુ નિસીઇજ્જા, જાઇત્તા જસ્સ ઉગ્ગહં. ૫
 સીઓદગં સેવિજ્જા, સિલાવુટ્ઠં હિમાણિ અ;
 ઉસિણોદગં તત્તફાસુઅં, પડિગાહિજ્જ સંજએ. ૬
 ઉદઉલ્લં અપ્પણો કાયં, નેવ પુછે ન સંલિહે;
 સમુપ્પેહ તહાભૂઅં, નો ણં સંઘટ્ટએ મુણી. ૭
 ઇંગાલં અગણિ અચ્ચિં, અલાયં વા સજોઇઅં;
 ન ઉંજિજ્જા ન ઘટ્ટિજ્જા, નો ણં નિવ્વાવએ મુણી. ૮
 તાલિઅંટેણ પત્તેણ, સાહાએ વિહુયણેણ વા;
 ન વીઇજ્જા અપ્પણો કાયં, બાહિરં વા વિ પુગ્ગલં. ૯
 તણરુક્ખં ન ઇંદિજ્જા, ફલં મૂલં ચ કસ્સ ઇ;
 આમગં વિવિહં બીઅં, મણસા વિ ન પત્થએ. ૧૦
 ગહણેસુ ન ચિટ્ઠિજ્જા, બીએસુ હરિએસુ વા;
 ઉદગંમિ તહા નિચ્ચં, ઉત્તિગપણગેસુ વા. ૧૧
 તસે પાણે ન હિંસિજ્જા, વાયા અદુવ કમ્મુણા;
 ઉવરઓ સવ્વ ભૂએસુ, પાસેજ્જ વિવિહં જગં. ૧૨
 અટ્ઠ સુહુમાઇ પેહાએ, જાઇં જાણિત્તુ સંજએ;
 દયાહિગારી ભૂએસુ, આસ ચિટ્ઠ સએહિ વા. ૧૩
 કયરાઇં અટ્ઠ સુહુમાઇં, જાઇં પુચ્છિજ્જ સંજએ;
 ઇમાઇં તાઇં મેહાવી, આઇ ખિજ્જ વિઅક્ખણો. ૧૪
 સિણેહં પુષ્કસુહુમં ચ, પાણુત્તિગં તહેવ ચ;
 પણગં બીઅહરિઅં ચ, અંડસુહુમં ચ અટ્ઠમં. ૧૫
 એવમેઆણિ જાણિત્તા, સવ્વભાવેણ સંજએ;
 અપ્પમત્તો જએ નિચ્ચં, સવ્વિંદિઅસમાહિએ. ૧૬

ધુવં ચ પરિલેહિજ્જા, જોગસા પાયકંબલં;
 સિજ્જમુચ્ચારભૂમિ ચ, સંથારં અદ્દવાસણં. ૧૭
 ઉચ્ચારં પાસવણં; ખેલં સિંઘાણજલ્લિઅં;
 ફાસુઅં પરિલેહિત્તા, પરિટ્ઠાવિજ્જ સંજએ. ૧૮
 પવિસિત્તુ પરાગારં, પાણટ્ઠા ભોઅણસ્સ વા,
 જયં ચિટ્ઠે મિઅં ભાસે, ન ચ રૂવેસુ મણં કરે. ૧૯
 બહું સુણોહિ કન્નેહિં, બહું અચ્છીહિં પિચ્છઇ;
 ન ચ દિટ્ઠં સુઅં સવ્વં, ભિક્કખૂ અકખાઉમરિહઇ.૨૦
 સુઅં વા જઇ વા દિટ્ઠં ન લવિજ્જોવઘાઇઅં;
 ન ચ કેણ ઉવાએણં, ગિહિજોગં સમાયરે. ૨૧
 નિટ્ઠાણં રસનિજ્જૂટં, ભદ્ગં પાવગંતિ વા;
 પુટ્ઠો વા વિ અપુટ્ઠો વા, લાભાલાભં ન નિદ્ધિસે.૨૨
 ન ચ ભોઅણંમિ ગિદ્ધો, ચરે ઉંઇં ન અયંપિરો;
 અફાસુઅં ન ભુંજિજ્જા, કીય મુદ્દેસિઆહં. ૨૩
 સંનિહિં ચ ન કુવ્વિજ્જા, અણુમાયં પિ સંજએ;
 મુહાજ્જવી અસંબદ્ધે, હવિજ્જ જગનિસ્સિએ. ૨૪
 લૂહવિત્તો સુસંતુટ્ઠે અપ્પિચ્છે સુહરે સિઆ;
 આસુરતં ન ગચ્છિજ્જા, સુચ્ચા ણં જિણ સાસણં.૨૫
 કમ્મસુકખેહિં સદ્દેહિં, પેમં નાભિનિવેસએ;
 દારુણં કક્કસં ફાસં, કાએણ અહિઆસએ. ૨૬
 ખુહં પિવાસં દુસ્સિજ્જં, સીઉણહં અરઇં ભયં;
 અહિઆસે અવહિઓ, દેહદુકખં મહાફલં. ૨૭
 અત્થંગયંમિ આઇચ્ચે, પુરત્થા અ અણુગ્ગએ;
 આહાર માઇયં સવ્વં, મણસાવિ ન પત્થએ. ૨૮
 અતિંતિણે અચવલે, અપ્પભાસી મિઆસણો;
 હવિજ્જ ઉઅરે દંતે, થોવં લહ્હં ન ખિંસએ. ૨૯
 ન બાહિરં પરિભવે, અત્તાણં ન સમુક્કસે;
 સુઅલાભે ન મજ્જિજ્જા, જચ્ચા, તવસ્સિબુદ્ધિએ.૩૦
 સે જાણમજાણં વા, કટ્ટુ, આહમ્મિઅં પયં;
 સંવરે ખિપ્પમપ્પાણં, બીઅં તં ન સમાયરે. ૩૧
 અણાયારં પરક્કમ્મ, નેવ ગૂહે ન નિન્હવે;
 સુઇ સયા વિયડભાવે, અસંસત્તે જિઇંદિએ. ૩૨
 અમોહં વયણં કુજ્જા, આયરિઅસ્સ મહપ્પણો;
 તં પરિગિજ્જ વાયાએ, કમ્મુણા ઉવવાયએ. ૩૩
 અધુવં જીવિઅં નચ્ચા, સિદ્ધિમગ્ગં વિઆણિઆ;
 વિણિઅટ્ટિજ્જ ભોગેસુ, આઉં પરિમિઅમપ્પણો.૩૪
 બલં થામં ચ પેહાએ, સદ્ધામારુગ્ગમપ્પણો;
 ખિત્તં કાલં ચ વિન્નાય, તહપ્પાણં નિજુંજએ. ૩૫
 જરા જાવ ન પીડેઇ, વાહી જાવ ન વડ્ઢઇ;
 જાવિંદિઆ ન હાયંતિ, તાવ ધમ્મં સમાયરે. ૩૬
 કોહં માણં ચ માયં ચ લોભં ચ, પાવવડ્ઢણ;
 વમે ચત્તારિ દોસે ઉ, ઇચ્છંતો હિઅમપ્પણો. ૩૭
 કોહો પીઇંપણાસેઇ, માણો વિણાયનાસણો;

જાણનાય ભવતુ

માયા મિત્તાણિ નાસેઠ, લોભો સવ્વવિણાસણો. ૩૮
 ઉવસમેણ હણે કોહં, માણં મદવયા જિણે;
 માયં ચજ્જવભાવેણ, લોભં સંતોસઓ જિણે. ૩૯
 કોહો અ માણો અ અણિગ્ગહીઆ,
 માયા અ લોભો અ પવ્વડ્ઢમાણા;
 ચત્તારિ એએ કસિણા કસાયા,
 સિંચન્તિ મૂલાઇં પુણ્ણભવસ્સ. ૪૦
 રાયણિએસુ વિણયં પઉંજે,
 ધુવસીલયં સયયં ન હાવઇજ્જા;
 કુમ્મુવ્વ અલ્લીણપલીણગુત્તો,
 પરક્કમિજ્જા તવસંજમંમિ. ૪૧
 નિદં ચ ન બહુ મન્નિજ્જા, સપ્પહાસં વિવજ્જએ;
 મિહો કહાહિં ન રમે, સજ્જાયંમિ રઓ સયા. ૪૨
 જોગ ચ સમણધમ્મમ્મિ, જુંજે અણલસો ધુવં;
 જુત્તો અ સમણધમ્મમ્મિ, અટ્ટં લહઇ અણુત્તરં. ૪૩
 ઇહલોગપારત્તહિઅં, જેણ ગચ્છઇ; સુગ્ગઇં,
 બહુસ્સુઅં પજ્જુવા સિજ્જા, પુચ્છિજ્જત્થવિણિચ્છયં. ૪૪
 હત્થં પાયં ચ કાયં ચ, પણિહાય જિઇંદિએ;
 અલ્લીણગુત્તો નિસિએ, સગાસે ગુરુણો મુણી. ૪૫
 ન પકૂખઓ ન પુરઓ, નેવ કિચ્ચાણ પિટ્ઠઓ;
 ન ચ ઉરં સમાસિજ્જ, ચિટ્ઠિજ્જા ગુરુણંતિએ. ૪૬
 અપુચ્છિઓ ન ભાસિજ્જા, ભાસમાણસ્સ અંતરા;
 પિટ્ઠિમંસં ન ખાઇજ્જા, માયામોસં વિવજ્જએ. ૪૭
 અપ્પત્તિઅં જેણ સિઆ, આસુ કુપ્પિજ્જ વા પરો;
 સવ્વસો તંન ભાસિજ્જા, ભાસં અહિઅ ગામિણિ. ૪૮
 દિટ્ઠં મિઅં અસંદિદ્ધં, પડિપુત્તં વિઅં જિઅં;
 અયંપિરમણુવ્વિગ્ગં, ભાસં નિસિર અત્તવં. ૪૯
 આયારપન્નત્તિધરં, દિટ્ઠિવાયમહિજ્જગં;
 વાયવિક્કખલિઅં નચ્ચા, નતં ઉવહસે મુણી. ૫૦
 નકૂખત્તં સુમિણં જોગં, નિમિત્તં મંતભેસજં;
 ગિહિણો તં ન આઇકૂખે, ભૂઆહિગરણં પયં. ૫૧
 અન્નટ્ટં પગડં લયણં, ભઇજ્જ સયણાસણં;
 ઉચ્ચારભૂમિ સંપન્નં ઇત્થીપસુવિવજ્જિઅં. ૫૨
 વિવિત્તા અ ભવે સિજ્જા, નારીણં ન લવે કહં;
 ગિહિસંથવં ન કુજ્જા, કુજ્જા સાહૂહિં સંથવં. ૫૩
 જહા કુક્કુડપોઅસ્સ, નિચ્ચં કુલલઓ ભયં;
 એવં ખુ બંભયારિસ્સ, ઇત્થીવિગ્ગહઓ ભયં. ૫૪
 ચિત્તભિત્તિં ન નિજ્જાએ, નારિં વા સુઅલંકિઅં,
 ભકૂખરં પિવ દટ્ટૂણં, દિટ્ઠિં પડિસમાહરે. ૫૫
 હત્થપાયપડિચ્છિન્નં, કન્નનાસવિગપ્પિઅં;
 અવિ વાસસયં નારિં, બંભયારી વિવજ્જએ. ૫૬
 વિભૂસા ઇત્થિસંસગ્ગો, પણીઅં રસભોઅણં,
 નરસ્સત્તગવેસિસ્સ વિસં તાલઉડં જહા. ૫૭

અંગપચ્ચંગસંઠાણં, ચારુલ્લવિઅપેહિઅં;
 ઇત્થીણં તં ન નિજ્ઞાએ, કામરાગવિવડ્ઢણં. ૫૮
 વિસએસુ મણુનેસુ, પેમં નાભિનિવેસએ;
 અણિચ્ચં તેસિં વિન્નાય, પરિણામં પુગ્ગલાણ ય. ૫૯
 પોગ્ગલાણં પરિણામં, તેસિં નચ્ચા જહા તહા;
 વિણીઅતણહો વિહરે, સીઇભૂએણ અપ્પણા. ૬૦
 જાઇ સદ્દાઇ નિક્ખંતો, પરિઆયટ્ઠાણમુત્તમં;
 તમેવ અણુપાલિજ્જા, ગુણો આયરિઅસંમએ. ૬૧

તવં ચિમં સંજમજોગયં ચ,
 સજ્જાયજોગં ચ સયા અહિટ્ઠિએ;
 સુરે વ સેણાઇ સમત્તમાઉહે,
 અલમપ્પણો હોઇ અલં પરેસિં. ૬૨

સજ્જાય સજ્જાણરયસ્સ તાઇણો,
 અપાવભાવસ્સ; તવે રયસ્સ;
 વિસુજ્જઇ જં સિ મલં પુરેકકં,
 સમીરિઅં રુપ્પમલં વ જોઇણા. ૬૩
 સે તારિસે દુક્ખસહે જિઇંદિએ,
 સુએણ જુત્તે અમમે અકિંચણે;
 વિરાયઇ કમ્મઘણંમિ અવગએ,
 કસિણબ્ભપુડાવગમે વ ચંદિમેઠ તિબેમિ. ૬૪

(૯) વિનયસમાધિનામાધ્યયન (પ્રથમ ઉદ્દેશઃ)

થંભા વ કોહા વ મયપ્પમાયા,
 ગુરુસ્સગાસે વિણયં ન સિક્ખે;
 સો ચેવ ઉ તસ્સ અભૂઇભાવો,
 ફલં વ કીઅસ્સ વહાય હોઈ. ૧
 જે આવિ મંદિત્તિ, ગુરું વિઇત્તા,
 ઉહરે ઇમે અપ્પસુઅત્તિ નચ્ચા;
 હીલંતિ મિચ્છં પડિવજ્જમાણા
 કરંતિ આસાયણ તે ગુરુણં. ૨
 પગઈઈ મંદા વિ ભવંતિ એગે,
 ઉહરા વિ અ જે સુઅબુદ્ધોવવેઆ;
 આચારમંતા ગુણસુટ્ઠિઅપ્પા,
 જે હીલિઆ સિહિરિવ ભાસ કુજ્જા. ૩
 જે આવિ નાગં ઉહરંતિ નચ્ચા,
 આસાયએ સે અહિઆય હોઈ;
 એવાયરિઅં પિ હુ હીલયંતો,
 નિઅચ્છઇ જાઇપહં ખુ મંદો. ૪
 આસિવિસો વા વિ પરં સુરુટ્ઠો,
 કિં જીવનાસાઉ પરં નુ કુજ્જા;
 આયરિઅપાયા પુણ અપ્પસન્ના,
 અબોહિઆસાયણ નત્થિ મુક્ખો. ૫
 જો પાવગં જલિઅમવક્કમિજ્જા,

જ્ઞાનાય ભવતુ

આસીવિસં વા વિ હુ કોવઠજજા;
જો વા વિસં ખાયઠ જીવિઅટ્ટી,
એસોવ માસાયણયા ગુરૂણં. ૬

સિયા હુ સે પાવય નો ડહેજજા,
આસીવિસો વા કુવિઓ ન ભક્ષ્ખે;
સિયા વિસં હાલહલં ન મારે,
ન યાવિ મોક્ષ્ખો ગુરુહીલણાએ. ૭

જો પવ્વયં સિરસા ભેતુમિચ્છે,
સુત્તં વ સીહં પડિબોહઠજજા,
જો વા દએ સત્તિઅગ્ગે પહારં,
એસોવમાસાયણયા ગુરૂણં. ૮

સિયા હુ સીસેણ ગિરિં પિ ભિન્દે,
સિયા હુ સીહો કુવિઓ ન ભક્ષ્ખે;
સિયા ન ભિન્દિજજા વ સત્તિઅગ્ગં,
ન યાવિ મોક્ષ્ખો ગુરુહીલણાએ. ૯

આયરિયપાયા પુણ અપ્પસન્ના,
અબોહિઆસાયણ નત્થિ મુક્ષ્ખો;
તમ્હા અણાબાહસુહાભિક્ષ્ખી,
ગુરુપ્પસાયાભિમુહો રમિજજા. ૧૦

જહાહિઅગ્ગી જલણં નમંસે,
નાણાહુમન્તપયાભિસિત્તં;
એવાયરિયં ઉવચિટ્ઠઠજજા;
અણન્તનાણોવગઓ વિ સન્તો. ૧૧

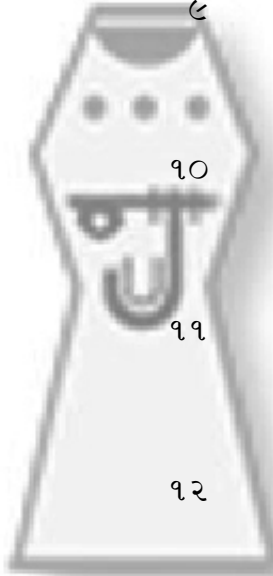
જસ્સન્તિએ ધમ્મપયાઇં સિક્ષ્ખે,
તસ્સન્તિએ વેણાઇયં પઉંજે;
સક્કારએ સિરસા પંજલીઓ,
કાયગ્ગિરા ભો મણસા ય નિચ્ચં. ૧૨

લજજા દયા સંજમ ભંભચેરં,
કલ્લાણભાગિસ્સ વિસોહિઠાણં;
જ મે ગુરૂ સયયમણુસાસયન્તિ,
તેહં ગુરૂં સયયં પૂચયામિ. ૧૩

જહા નિસન્તે તવણચ્ચિમાલી,
પભાસઇ કેવલભારહં તુ;
એવાયરિઓ સુયસીલ બુદ્ધિએ,
વિરાયઇ સુરમજ્જે વ ઇંદો. ૧૪

જહા સસી કોમુઇ જોગજુત્તો,
નક્ષ્ખત્તારાગણપરિવુડપ્પા,
ખે સોહઇ વિમલે અબ્ભમુક્કે
એવં ગણી સોહઇ ભિક્ષ્ખુમજ્જે. ૧૫

મહાગરા આયરિયા મહેસી,
સમાહિજોગે સુયસીલબુદ્ધિએ;
સમ્પાવિઉકામે અણુત્તરાઇં,
આરાહએ તોસઇ ધમ્મકામી. ૧૬

જ્ઞાનાય ભવતુ

સોચ્યાણ મેહાવિસુભાસિયાઇં,
સુસ્સૂસએ આયરીઅપ્પમત્તો;
આરાહઇતાણગુણે અણેગે,
સે પાવઇ સિદ્ધિમણુત્તરં ત્તિભેમિ.

૧૭

(વિનયસમાધ્યધ્યયને દ્વિતીય ઉદ્દેશઃ)

મૂલાઉ ખન્ધપ્પભવો દુમસ્સ,
ખન્ધાઉ પચ્છા સમુવેન્તિ સાહા;
સાહપ્પસાહા વિરુહન્તિ પત્તા,
તઓ સે પુહ્ં ય ફલં રસો ય.

૧

એવં ધમ્મસ્સ વિણઓ,
મલં પરમો સે મુક્ખો;
જેણ કિત્તિં સુઅં સિગ્ઘં,
નીસેસં ચાભિગચ્છઇ.

૨

જે ય ચણ્ડે મિએ થદ્ધે,
દુવ્વાઇ નિયડી સદે;
વુજ્જઇ સે અવિનીયપ્પા,
કટ્ઠં સોયગયં જહા.
વિણયં પિ જો ઉવાએણં,
ચોઇઓ કુપ્પઇ નરો;
દિવ્વં સો સિરિમિજ્જન્તિં,
દંડેણ પરિસેહએ.

૩

તહેવ અવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્જા હયા ગયા;
દીસન્તિ દુહમેહન્તા, આભિઓગમુવટ્ઠિયા.
તહેવ સુવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્જા હયા ગયા;
દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇડિંદે પત્તા મહાયસા.
તહેવ અવિણીઅપ્પા, લોગંસિ નરનારિઓ;
દીસન્તિ દુહમેહન્તા, છાયા વિગલિતેન્દિયા.
દણ્ડસત્થપરિજુણણા, અસભ્ભવયણ્ણે ય;
કલુણા વિવન્નછન્દા, ખુપ્પિવાસાપરિગયા.

૪

૫

૬

૭

૮

તહેવ સુવિણીઅપ્પા, લોગંસિ નરનારિઓ;
દિસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇડિંદે પત્તા મહાયસા.
તહેવ અવિણીઅપ્પા, દેવા જક્ખા ય ગુજ્જગા;
દીસન્તિ દુહમેહન્તા, આભિઓગ મુવિટ્ઠિઆ.
તહેવ સુવિણીઅપ્પા, દેવા જક્ખા અ ગુજ્જગા;
દિસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇડિંદે પત્તા મહાયસા.

૯

૧૦

૧૧

જે આયરિય ઉવજ્જાયાણં, સુસ્સૂસા વયણંકરા;
તેસિં સિક્ખા પવડ્ઢન્તિ, જલસિત્તા ઇવ પાયવા.
અપ્પણટ્ઠા પરટ્ઠા વા, સિપ્પા નેઉણિયાણિ ય;
ગિહિણો ઉવભોગટ્ઠા, ઇહ લોગસ્સ કારણા.

૧૩

જેણે બન્ધં વહં ઘોરં, પરિઆવં ચ દારુણં;
સિક્ખમાણા નિયચ્છન્તિ, જુત્તા તે લલિઇન્દિઆ.
તેડવિ તં ગુરું પૂયન્તિ, તસ્સ સિપ્પસ્સ કારણા;
સક્કારેન્તિ, નમંસન્તિ તુટ્ઠા નિદેસવત્તિણો.

૧૫

university.org

જ્ઞાનય ભવતુ

કિં પુણ જે સુઅગ્ગાહી, અણાન્તહિયકામએ;
 આયરિયા જે વએ ભિક્ખૂ, તમ્હા તં નાઇવિત્તએ. ૧૬
 નીઅં સેજજં ગઇં ઠાણં, નીયં ચ આસણાણિ ય;
 નીયં ચ પાએ વંદિજજા, નીયં કુજજા ય અંજલિં. ૧૭
 સંઘટ્ટઇત્તા કાએણં, તહા ઉવહિણામવિ;
 ખમેહ અવરાહં મે, વઇજજ ન પુણત્તિ અ. ૧૮
 દુગ્ગઓ વા પઓએણં, ચોઇઓ વહઇ રહં;
 એવં દુબુદ્ધિ કિચ્ચાણં, વુત્તો વુત્તો પકુવ્વઇ. ૧૯
 (આલવંતે લવંતે વા, ન નિસિજજાઇ પડિસ્સુણે;
 મુત્તૂણં આસણં ધીરો, સુસ્સુસાએ પડિસ્સુણે)
 કાલં ઇંદોવચારં ચ, પડિલોહિત્તાણ હેઉહિં;
 તેણં તેણં ઉવાએણં, તં તં સંપડિવાયએ. ૨૦
 વિવત્તી અવિણીયસ્સ, સમ્પત્તી વિણિયસ્સ અ;
 જસ્સેયં દુહઓ નાયં, સિક્ખં સે અભિગચ્છઇ. ૨૧
 જે આવિ ચણે મઇ ઇહિંદે ગારવે,
 પિસુણે નરે સાહસ હીણેપેસણે;
 અદિટ્ટઠધમ્મે વિણએ અકોવિએ,
 અસંવિભાગી ન હુ તસ્સ મુકૂખો. ૨૨
 નિદેસવત્તી પુણ જે ગુરૂણં,
 સૂયત્થ ધમ્મા વિણાયમ્મિ કોવિયા;
 તરિત્તુ તે ઓહમિણં દુરુત્તરં,
 ખવિત્તુ કમ્મં ગઇમુત્તમં ગયંતિ ભેમિ. ૨૩

(વિનયસમાધ્યયને તૃતીય ઉદ્દેશઃ)

આયરિયં અગ્ગિમિવાહિઅગ્ગી,
 સુસ્સુસમાણો પડિજાગરિજજા;
 આલોઇયં ઇંગિઅમેવ નચ્ચા,
 જો ઇંદમારાહયઇ સ પુજજો. ૧
 આચારમટ્ટા વિણયં પઉંજે,
 સુસ્સુસમાણો પરિગિજજા વક્કં;
 જહોવઇટ્ટઠં અભિકંખમાણો,
 ગુરું તુ નાસાયયઇ સ પુજજો. ૨
 રાઇણિએસુ વિણયં પઉંજે,
 ડહરા વિ ય જે પરિયાય જેટ્ટા,
 નિયત્તણે વટ્ટઇ સચ્ચવાઇ,
 ઓવાયવં વક્કકરે સ પુજજો. ૩
 અન્નાયઉંઇં ચરઇ વિસુદ્ધં,
 જવણાટ્ટયા સમુયાણં ચ નિચ્ચં;
 અલદ્ધયં નો પરિદેવએજજા,
 લદ્ધું ન વિકલ્થયઇ સ પુજજો. ૪
 સંથાર સેજજા સણ ભત્તપાણે,
 અપ્પિચ્છયા અઇલાભે વિ સન્તે;
 જો એવમપ્પાણાભિતોસએજજા,

જ્ઞાનાય ભવતુ

સંતોસ પાહન રએ સ પુજ્જો. ૫

સક્કા સહેઉ આસાઇ કંટયા,
અઓમયા ઉચ્છહયા નરેણં;
અણાસએ જો ઉ સહેજજ કંટએ,
વઇમએ કણસરે સ પુજ્જો. ૬

મુહુત્ત દુકખા ઉ હવન્તિ કંટયા,
અઓમયા તે વિ તઓ સુઉદ્ધરા;
વાયાદુરુત્તાણિ દુરુદ્ધરાણિ,
વેરાણુબન્ધીણિ મહબ્ભયાણિ. ૭

સમાવયન્તા વયણાત્મિઘાયા,
કણંગયા દુમ્મણિયં જણન્તિ;
ધમ્મો ત્તિ કિચ્ચા પરમગ્ગસૂરે,
જિઇન્દિએ જો સહઇ સ પુજ્જો. ૮

અવણવાયં ચ પરમ્મુહસ્સ,
પચ્ચકખઓ પડિણીયં ચ ભાસં;
ઓહારણિં અપ્પિયકારિણિં ચ,
ભાસં ન ભાસેજજ સયા સ પુજ્જો. ૯

અલોલુએ અક્કુહએ અમાઇ,
અપિસુણો યાવિ અદીણવિત્તી;
નો ભાવએ નો વિય ભાવિયપ્પા,
અકોઉહલ્લે ચ સયા સ પુજ્જો. ૧૦

ગુણોહિ સાહૂ અગુણોહિહસાહૂ,
ગેણહાહિ સાહુગુણ મુંચહસાહૂ;
વિયાણિયા અપ્પગમપ્પએણં,
જો રાગદોસેહિ સમો સ પુજ્જો. ૧૧

તહેવ ડહરં વ મહલ્લગં વા,
ઇત્થીં પુમં પવ્વઇયં ગિહિં વા;
નો હીલએ નોઢવિ ચ ખિંસએજજા,
થંભં ચ કોહં ચ ચએ સ પુજ્જો. ૧૨

જે માણિયા સયયં માણયંતિ,
જત્તેણ કમ્મં વ નિવેસયંતિ;
તે માણએ માણરિહે તવસ્સી,
જિઇન્દિએ સચ્ચરએ સ પુજ્જો. ૧૩

તેસિં ગુરુણં ગુણસાયરાણં,
સોચ્ચા ણ મેહાવી સુભાસિયાઇં;
ચરે મુણી પંચ રએ તિગુત્તો,
ચઉક્કસાયાવગએ સ પુજ્જો. ૧૪

ગુરુમિહ સયયં પડિયરિય મુણી,
જિણમયનિઉણો અત્મિગમ કુસલે;
ધુણિય રયમલં પુરેકડં,
ભાસુર મઉલં ગઇં ગયઠ ત્તિભેમિ. ૧૫

(વિનયસમાધ્યધ્યયને ચતુર્થ ઉદ્દેશઃ)

જ્ઞાનાય ભવતુ

સુયં મે આઉસં! તેણં ભગવયા એવમક્ર્પાયં, ઇહ ખલુ થેરેહિં ભગવંતેહિં ચત્તારિ વિણય સમાહિટ્ઠાણા પન્નત્તા, ક્યરે ખલુ તે થેરેહિં ભગવંતેહિં ચત્તારિ વિણય સમાહિટ્ઠાણા પન્નત્તા? ઇમે ખલુ તે થેરેહિં ભગવંતેહિં ચત્તારિ વિણયસમાહિટ્ઠાણા પન્નત્તા, તં જહા-વિણય સમાહી, સુય સમાહી, તવસમાહી, આયારસમાહીઠ વિણએ સુએ અ તવે, આયારે નિચ્ચ પંડિયા; અભિરામયંતિ અપ્પાણં, જે ભવંતિ જિંદિયા (૧)

ચઉવ્વિહા ખલુ વિણયસમાહી ભવઇ, તં જહા-અણુસાસિજ્જંતો સુસ્સુસઇ (૧) સમ્મં સંપડિવજ્જઇ (૨) વેયમારાહઇ (૩) ન ચ ભવઇ અત્તસંપગ્ગહિએ (૪) ચઉત્થં પયં ભવઇ, ભવઇ ય ઇત્થ સિલોગો

પેહેઇ હિયાણુસાસણં, સુસ્સુસઇ તં ચ પુણો અહિટ્ઠિએ; ન ચ માણમએણ મજ્જઇ, વિણયસમાહી આયયટ્ઠિએ (૨)

ચઉવ્વિહા ખલુ સુયસમાહી ભવઇ, તં જહા-સુયં મે ભવિસ્સઇત્તિ અજ્જાઇયવ્વં ભવઇ (૧) એગ્ગચિત્તો ભવિસ્સામિત્તિ અજ્જાઇયવ્વં ભવઇ (૨) અપ્પાણં ઠાવઇસ્સામિત્તિ અજ્જાઇયવ્વં ભવઇ (૩) ઠિઓપરં ઠાવઇસ્સામિત્તિ અજ્જાઇયવ્વં ભવઇ (૪) ચઉત્થંપયં ભવઇ, ભવઇ ય ઇત્થ સિલોગો

નાણમેગ્ગ ચિત્તો ય, ઠિઓ ય ઠાવઇ પરં; સુયાણિ ય અહિજ્જિત્તા, રઓ સુય સમાહિએ (૩)

ચઉવ્વિહા ખલુ તવસમાહી ભવઇ, તં જહા-નો ઇહલોગ-ટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા (૧) નો પરલોગટ્ઠયાએ તવમહિ-ટ્ઠિજ્જા (૨) નો કિત્તિ વ વણ્ણ સદ્ધસિલોગટ્ઠયાએ તવમહિ-ટ્ઠિજ્જા (૩) નમ્મત્થ નિજ્જરટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા (૪) ચઉત્થં પયં ભવઇ, ભવઇ ય ઇત્થ સિલોગો

વિવિહગુણ તવોરએ ય નિચ્ચં, ભવઇ નિરાસએ નિજ્જ-રટ્ઠિએ; તવસા ધુણઇ પુરાણપાવગં, જુત્તો સયા તવસમાહિએ (૪)

ચઉવ્વિહા ખલુ આયારસમાહી ભવઇ, તં જહા-નો ઇહલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા (૧) નો પરલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા (૨) નોકિત્તિવણ્ણ-સદ્ધસિલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા (૩) નમ્મત્થ અરિહંતેહિં હેઊહિં આયારમહિટ્ઠિજ્જા (૪) ચઉત્થં પયં ભવઇ, ભવઇ ય ઇત્થ સિલોગો

જિણવયણરએ અતિતિણે, પડિપુણ્ણાયયમાયયટ્ઠિએ;

આયારસમાહિસંવુડે, ભવઇય દંતે ભાવસંધએ. પ

અભિગમ ચઉરો સમાહિઓ, સુવિસુદ્ધો સુસમાહિયપ્પઓ;

વિઉલહિયસુહાવહં પુણો, કુવ્વઇ સો પયખેમમપ્પણો. ૬

જાઇમરણાઓ મુચ્ચઇ ઇત્થં ત્થં ચ ચયઇ સવ્વસો;

સિદ્ધે વા ભવઇ સાસએ, દેવે વા અપ્પરએ મહટ્ઠિએઠ ત્તિભેમિ. ૭

(૧૦) સભિક્ષુનામાધ્યયન

નિક્ખમ્મમાણાઇ ય બુદ્ધવયણે,

નિચ્ચં ચિત્તસમાહિઓ હવિજ્જા;

ઇત્થીણ વસં ન યાવિ ગચ્છં,

વંતંનો પડિયાયઇ જે સ ભિક્ષૂ. ૧

પુઢવિં ન ખણે ન ખણાવએ,

સીઓદ્ધગં ન પિએ ન પિયાવએ;

અગણિસત્થં જહા સુનિસિયં,

તં ન જલે ન જલાવએ જે સ ભિક્ષૂ. ૨

અનિલેણ ન વીએ ન વીયાવએ,

હરિયાણિ ન ઇંદે ન ઇંદાવએ,

બીયાણા સયા વિવજ્જયંતો, સચ્ચિત્તં નાહારએ જે સ ભિક્ષૂ. વહણં તસથાવરાણ હોઈ, પુઢવિતણકટ્ઠનિસ્સિયાણં; તમ્હા ઉદ્દેસિયં ન ભુંજે, નો વિ પએ ન પયાવએ જે સ ભિક્ષૂ.	૩ ૪
રોઈય નાયપુત્તવયણો, અત્તસમે મન્નેજ્જ છપ્પિ કાએ, પંચ ય ફાસેમહવ્વયાઈં, પંચાસવસંવરએ જે સ ભિક્ષૂ. ચત્તારિ વમે સયા કસાએ, ધુવજોગી હવિજ્જ બુદ્ધવયણો; અહણો નિજ્જાયરૂવરયએ, ગિહિજોગં પરિવજ્જએ જે સ ભિક્ષૂ.	૫ ૬
સમ્મદ્દિટ્ઠિ સયા અમૂઢે, અત્થિ હુ નાણો તવે સંજમે ય; તવસા ધુણાઈ પુરાણપાવગં, મણવયકાયસુસંવુડે જે સ ભિક્ષૂ. તહેવ અસણં પાણગં વા, વિવિહં ખાઈમ સાઈમં લભિત્તા; હોહી અટ્ઠો સુએ પરે વા, તં ન નિહે ન નિહાવએ જે સ ભિક્ષૂ.	૭ ૮
તહેવ અસણં પાણગં વા, વિવિહં ખાઈમસાઈમં લભિત્તા; ઈંદિય સાહમ્મિઆણ ભુંજે, ભોચ્ચા સજ્જાયરએ ય જે સ ભિક્ષૂ. ન ય વુગ્ગહિયં કહં કહેજ્જા, ન ય કુપ્પે નિહુઈંદિએ પસંતે; સંજમે ધુવં જોગેણ જુત્તે, ઉવસંતે અવિહેડએ જે સ ભિક્ષૂ.	૯ ૧૦
જો સહઈ હુ ગામકણ્ટએ, અક્કોસ પહારતજ્જણાઓ ય; ભય ભેરવ સદ્ધ સખ્પહાસે, સમસુહદ્દુક્ખ સહે ય જે સ ભિક્ષૂ. પરિમં પરિવજ્જિયા મસાણો, નો ભીયએ ભયભેરવાઈં દિઅસ્સ; વિવિહગુણાતવોરએ ય નિચ્ચં, ન સરીરં ચાભિકંખ જે સ ભિક્ષૂ.	૧૧ ૧૨
અસઈં વોસટ્ઠયત્ત દેહે, અકુટ્ઠે વ હએ વ લૂસિએ વા; પુઢવિસમે મુણી હવિજ્જા, અનિયાણો અકોઉહલ્લે જે સ ભિક્ષૂ. અભિભૂય કાએણ પરીસહાઈં,	૧૩

જ્ઞાનાય ભવતુ

સમુદ્ધરે જાઇપહાઓ અપ્પયં;
વિઇત્તુ જાઇમરણં મહબ્ભયં,
તવે રએ સામણિએ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૪

હત્થસંજએ પાય સંજએ,
વાયસંજએ સંજઇંદિએ,
અજ્જપ્પરએ સુસમાહિયપ્પા,
સુત્તથં ચ વિયાણઇ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૫

ઉવહિમ્મિ અમુચ્છિએ અગિહ્હે,
અન્નાયઉંઇં પુલાનપ્પુલાએ,
કયવિક્કયસન્નિહિઓ વિરએ,
સવ્વસંગાવગએ ચ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૬

અલોલભિક્ખૂ ન રસેસુ ગિહ્હે,
ઉંઇં ચરે જીવિય નાભિકંખે;
ઇડ્ડિંદે ચ સક્કારણપૂયણં ચ,
ચએ ઠિયપ્પા અણિહે જે સ ભિક્ખૂ. ૧૭

ન પરં વએજ્જાસિ અયં કુસીલે,
જેણન્ન કુપ્પેજ્જ ન તં વએજ્જા;
જાણિય પત્તેયં પુણ્ણપાવં,
અત્તાણં ન સમુક્કસે જે સ ભિક્ખૂ. ૧૮

ન જાઇમત્તે ન રૂવમત્તે,
ન લાભમત્તે ન સુએણ મત્તે;
મયાણિ સવ્વાણિ વિવજ્જઇતા,
ધમ્મજ્જાણરએ ચ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૯

પવેયએ અજ્જપયં મહામુણી,
ધમ્મે ઠિઓ ઠાવયઇ પરંપિ;
નિક્ખમ્મ વજ્જેજ્જ કુસીલલિંગં,
ન યાવિ હાસં કુહએ જે સ ભિક્ખૂ. ૨૦

તં દેહવાસં અસુઇં અસાસયં,
સયા ચએ નિચ્ચ હિયટ્ઠિ યપ્પા;
છિંદિત્તુ જાઇમરણસ્સ બન્ધણં,
ઉવેઇ ભિક્ખૂ અપુણાગમં ગઇં ઠિભેમિ. ૨૧

(૧) દશવૈકાલિકે પ્રથમા (રતિવકા) ચૂલિકા

ઇહ ખલુ ભો પવ્વઇએણં ઉપ્પન્નદુક્ખેણં સંજમે અરઇ સમાવન્ન ચિત્તેણં ઓહાણુપ્પેહિણા
અણોહાઇએણં ચેવ હયરસ્સિગયંકુસ-પોયપડાગાભૂઆઇં ઇમાઇં અટ્ઠારસ ઠાણાઇં સમ્મં
સંપડિલેહિઅવ્વાઇં ભવંતિ; તં જહા-હં ભો! દુસ્સમાએ દુપ્પજીવી (૧) લહુસગા
ઇત્તરિઆગિહીણં કામભોગા (૨) ભુજ્જો અ સાઇબહુલા મણુસ્સા (૩) ઇમે અ મે દુક્ખે ન
ચિરકાલોવટ્ઠાઇ ભવિસ્સઇ (૪) ઓમજણ પુરક્કારે (૫) વંતસ્સ ચ પડિઆયણં (૬)
અહરગઇ વાસોવસંપયા (૭) દુલ્લહે ખલુ ભો ગિહીણં ધમ્મે ગિહવાસ મજ્જે વસંતાણં (૮)
આયંકે સે વહાય હોઇ (૯) સંકપ્પે સે વહાય હોઇ (૧૦) સોવક્કેસે ગિહવાસે, નિરુવક્કેસે
પરિઆએ (૧૧) બંધે ગિહવાસે મુક્ખે પરિઆએ (૧૨) સાવજ્જે ગિહવાસે, અણવજ્જે
પરિઆએ (૧૩) બહુસાહારણા ગિહીણં કામભોગા (૧૪) પત્તેઅં પુન્નપાવં (૧૫) અણિચ્ચે
ખલુ ભો મણુઆણ જીવિએ કુસગ્ગજલભિંદુચંચલે (૧૬) બહુ ચ ખલુ ભો પાવં કમ્મં પગડં
(૧૭) પાવાણં ચ ખલુ ભો કડાણં કમ્માણં પુવ્વિં દુચ્ચિન્નાણં દુપ્પડિક્કતાણં વેઇત્તા મુક્ખો

નત્યિ અવેઠતા, તવસા વા ઝોસઠતા (૧૮) અટ્ટારસમં પયં ભવઠ, ભવઠ અ ઇત્ય
સિલોગો

જયા ય ચયઠ ધમ્મં, અણજજો ભોગકારણા;

સે તત્ય મુચ્છિએ બાલે, આયઠં નાવબુજ્જઠ. ૧

જયા ઓહાવિઓ હોઠ, ઇંદો વા પરિઓ ઇમં;

સવ્વ ધમ્મપરિભ્ભટ્ટો, સ પચ્છા પરિતપ્પઠ. ૨

જયા અ વંદિમો હોઠ, પચ્છા હોઠ અવંદિમો;

દેવયા ય યુઆ ઠાણા, સ પચ્છા પરિતપ્પઠ. ૩

જયા અ પૂઠમો હોઠ, પચ્છા હોઠ અપૂઠમો;

રાયા વ રજ્જપભ્ભટ્ટો, સ પચ્છા પરિતપ્પઠ. ૪

જયા અ માણિમો હોઠ, પચ્છા હોઠ, અમાણિમો;

સિટ્ઠિઠવ્વ કબ્બડે છૂટો, સ પચ્છા પરિતપ્પઠ. ૫

જયા અ થેરઓ હોઠ, સમઠક્કંતજુવ્વણો;

મચ્છુ વ્વ ગલં ગિલિત્તા, સ પચ્છા પરિતપ્પઠ. ૬

જયા અ કુ-કુડુંબસ્સ, કુ-તત્તીહિં વિહમ્મઠ;

હત્થી વ બંધણે બદ્ધો, સ પચ્છા પરિતપ્પઠ. ૭

પુત્તદારપરીકિન્નો, મોહસંતાણસંતઓ;

પંકોસન્નો જહા નાગો, સ પચ્છા પરિતપ્પઠ. ૮

અજ્જ આહં ગણી હુંતો, ભાવિઅપ્પા બહુસ્સુઓ;

જઇહહં રમંતો પરિઆએ, સામન્ને જિણદેસિએ. ૯

દેવલોગસમાણો અ, પરિઆઓ મહે સિણં;

રયાણં અરયાણં ચ, મહાનરયસારિસો. ૧૦

અમરોવમં જાણિઅ સુક્ખમુત્તમં,

રયાણપરિઆઠ તહાડરયાણં;

નિરઓવમં જાણિઅ દુક્ખમુત્તમં,

રમિજ્જ તમ્હા પરિઆઠ પંડિએ. ૧૧

ધમ્માઉ ભટ્ટં સિરિઓ અવેયં,

જન્નગિ વિજજ્ઞાઅમિવઅપ્પ તેઅં

હીલંતિ ણં દુવ્વિહિઅં કુસીલા,

દાહુડિહિઅં ધોરવિસં વ નાગં. ૧૨

ઇહેવ ધમ્મો અયસો અકિત્તી,

દુન્નામધિજ્જં ચ પિહુજ્જણંમિ;

યુઅસ્સ ધમ્માઉ અહમ્મસેવિણો,

સંભિન્નવિત્તસ્સ ય હિટ્ઠઓ ગઠ. ૧૩

ભુંજિત્તુ ભોગાઇં પસજ્જ ચેઅસા,

તહાવિહં કટ્ટુ અસંજમં બહું;

ગઇં ચ ગચ્છે અણાભિજ્જિઅં દુહં,

બોહી અ સે નો સુલહા પુણો પુણો. ૧૪

ઇમસ્સ તા નેરઇઅસ્સ જંતુણો,

દુહોવણીઅસ્સ કિલેસવત્તિણો;

પલિઓવમં ઝિજ્જઇ સાગરોવમં,

કિમંગ પુણ મજ્જ ઇમં મણોદુહં. ૧૫

ન મે ચિરં દુક્ખમિણં ભવિસ્સઇ,

અસાસયા ભોગપિવાસ જંતુણો;
ન ચે સરીરેણં ઇમેણાઽવિસ્સઠ
અવિસ્સઠ જીવિઅપજજવેણ મે. ૧૬

જસ્સેવમપ્પા ઉ હવિજ નિચ્છિઓ,
ચઇજજ દેહં ન હુ ધમ્મ સાસણં;
તં તારિસં નો પઇલંતિ ઇંદિઆ,
ઉવિંતવાયા વ સુદંસણં ગિરિં. ૧૭

ઇચ્ચેવ સંપસ્સિઅ બુદ્ધિમં નરો,
આયં ઉવાય વિવિહં વિઆણિઆ;
કાએણ વાયા અદુ માણસેણં,
તિગુત્તિ ગુત્તો જિણવયણમહિટ્ઠજજાસિં તિભેમિ. ૧૮

દશવૈકાલિકે દ્વિતીયા (વિવક્તચરિયા) ચુલિકા

ચૂલિઅં તુ પવકૂખામિ, સુઅં કેવલિભાસિઅં;
જં સુણિત્તુ સુપુણણાણં, ધમ્મે ઉપ્પજજએ મઇ. ૧
અણુસોઅપટ્ઠિઅબહુજણંમિ, પડિસોઅલદ્ધલકૂખેણં;
પડિસોઅમેવ અપ્પા, દાયવ્વો હોઉકામેણં. ૨
અણુસોઅસુહોલોઓ, પડિસોઓ આસવો સુવિહિઆણં;
અણુસોઓ સંસારો, પડિસોઓ તસ્સ ઉત્તારો. ૩

તમ્હા આયારપરક્કમેણં, સંવરસમાહિબહુલેણં;
ચરિઆ ગુણા અ નિયમા અ, હુંતિ સાહૂણ દટ્ટઠવ્વા.

અનિએઅવાસો સમુઆણચરિઆ,
અન્નાયઉંઇં પઇરિક્કયા અ;

અપ્પોવહી કલહવિવજજણા અ,
વિહાર ચરિઆ ઇસિણં પસત્થા. ૫

આઇન્ન ઓમાણવિવજજણા અ,
ઓસન્નદિટ્ઠાહલભત્તપાણે;
સંસટ્ઠ કપ્પેણ ચરિજજ ભિક્કૂ,
તજજાયસંસટ્ઠ જઇ જઇજજા. ૬

અમજજ મંસાસિ અમચ્છરીઆ,
અભિક્કૂખણં નિવ્વિગઇં ગયા અ;

અભિક્કૂખણં કાઉસ્સગ્ગકારી,
સજ્જાયજોગે પયઓ હવિજજા. ૭

પડિન્નવિજજા સયણાસણાઇં,
સિજજં નિસિજજં તહ ભત્તપાણં,

ગામે કુલે વા નગરે વ દેસે,
મમત્તભાવં ન કહિં પિ કુજજા. ૮

ગિહિણો વેઆવડિઅં ન કુજજા,
અભિવાયણવંદણ પૂઅણં વા;

અસંકિલિટ્ઠેહિં સમં વસિજજા,
મુણી ચરિત્તસ્સ જઓ ન હાણી. ૯

ણા યા લભેજજા નિઉણં સહાયં,
ગુણાહિઅં વા ગુણઓ સમં વા;
ઇક્કો વિ પાવાઇં વિવજજયંતો,

વિહરિજજ કામેસુ અજજમાણો. ૧૦
 સંવચ્છરં વા વિ પરં પમાણં,
 બીઅં ચ વાસં ન તહિં વસિજજા;
 સુત્તસ્સ મગ્ગેણ ચરિજજ ત્તિક્ખૂ,
 સુત્તસ્સ અત્થો જહ આણવેઠ. ૧૧
 જો પુવ્વરત્તાવરરત્તકાલે,
 સંપિક્ખએ અપ્પગમપ્પગેણં;
 કિં મે કહં કિંચ મે કિચ્ચસેસં,
 કિં સક્કણિજજં ન સમાયરામિ. ૧૨
 કિં મે પરો પાસઠ કિં ચ અપ્પા,
 કિં વાહં ખલિઅં ન વિવજ્જયામિ;
 ઇચ્ચેવ સમ્મં અણુપાસમાણો,
 અણાગયં નો પડિબંધ કુજજા. ૧૩
 જત્થેવ પાસે કઠ દુપ્પઉત્તં,
 કાએણ વાયા અદુ માણસેણં,
 તત્થેવ ધીરો પડિસાહરિજજા
 આઠ્ઠઓ ખિપ્પમિવ ખલીણં. ૧૪
 જસ્સેરિસા જોગ જિંદ્દિઅસ્સ,
 ધિઠમઓ સપ્પુરિસસ્સ નિચ્ચં;
 તમાહુ લોએ પડિબુદ્ધજીવી,
 સો જીઅઠ સંજમજીવિએણં. ૧૫
 અપ્પા ખલુ સયયં રક્ખિઅવ્વો,
 સવ્વિંદ્દિએહિ સુસમાહિએહિં;
 અરક્ખિઓ જાઇપહં ઉવેઠ,
 સુરક્ખિઓ સવ્વદુહાણ મુચ્ચઇઠ ત્તિ બેમિ. ૧૬.

સર્વ જ્ઞાનાય ભવતુ